

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΓ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1984

ΑΡΙΘ. 3

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου. — Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἡ ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης. — Ἰωάννου Φουντούλη, Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Βασ. Μουστάκη, Ἡ προφητεία τοῦ Ναοῦ. — Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Ἑλληνας κληρικοὶ στοὺς ἀγῶνες τῆς φυλῆς. — Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Λέκτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, Πρὸς ἐκκλησιασμὸν. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Θεομαϊχτες τοῦ Μπροῦκλιν. — Τὸ βιβλίον. — Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. Νέαι συνταξιούχοι τοῦ ΤΑΚΕ. — Ἐπίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασία 3,
Ζωγράφου. Τηλ. 77.87.978.

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

«Ὁ παλαιὸς ἡμερῶν, νηπιῶσας σαρκί, ὑπὸ μητρὸς Παρθένου τῷ ἱερῷ προσάγεται τοῦ οἰκείου νόμου πληρῶν τὸ ἐπάγγελμα». Συμμορφώθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸς τὸ νόμο καὶ ὑποβλήθηκε ἡ Παναγία στὶς διατάξεις τοῦ καθαρισμοῦ, γὰρ νὰ φανεῖ πῶς ὅλοι χωρὶς ἐξαιρέση ὀφείλουσαν νὰ ἐκτελοῦν μὲ ταπεινὸ φρόνημα ὅ,τι ἐντέλλεται ὁ Θεὸς καὶ ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία.

Η ΑΡΕΤΗ ΤΗΣ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗΣ

(Ἐξ ἀφορμῆς τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου)

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Σὲ λίγες μέρες ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία θὰ μᾶς εἰσαγάγῃ στὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου καὶ θὰ μᾶς προετοιμάσῃ πνευματικὰ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ στανρωσίμου καὶ ἀναστασίμου Πάσχα. Ἡ περίοδος ἀρχίζει μὲ τὴν Κυριακὴν τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, μὲ τὴν ὁποία προβάλλεται ἡ ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης. Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ ἀνοίγει τὴν πύλην τῆς ἀληθινῆς μετανοίας καὶ τοῦ θείου ἐλέους. Ἐὰν «ἀκάθαρτος παρὰ Κυρίῳ πᾶς ὑψηλόκαρδιος» (Παροιμ. ια', 5), ἀντίθετα «ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντριμμμένοις τὴν καρδίαν» (Ψαλμ. λγ', 19) «καρδίαν συντριμμμένην καὶ ταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει» (Ψαλμ. ν', 19).

*

Ἡ ταπεινοφροσύνη, ὅπως τονίζει ὁ φιλόσοφος Joh. Hessen, εἶναι «ἡ ὀρθὴ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴ θῆσι του μέσα σὶν κόσμῳ. Ταπεινοφροσύνη, ὅπως θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῆ σύντομα, εἶναι ἡ συνείδησις τῆς ἐξαρτήσεως. Ἡ ταπεινοφροσύνη ση- ρίζεται σὸ ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐννοεῖ πὼς εἶναι περιο- ρισμένη καὶ πεπερασμένη ὑπαρξίς, καὶ γνωρίζει τὴν οὐσιώδη ἢ ἀπόλυτη ἐξάρτησί του ἀπὸ τὸν ἄπειρο καὶ ἀπόλυτο Δημιουργό. Ἡ ταπεινοφροσύνη κατ' οὐσίαν εἶναι τὸ αἶσθημα τοῦ ἀνθρώπου ὡς δημιουργήματος».

Τὸ ἀντίθετο πρὸς τὴν ταπεινοφροσύνην εἶναι ἡ ἀλα- ζονεία. Ὅπως τονίζει πάλιν ὁ Joh. Hessen, «ἀλα- ζὼν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἀπ' τὸν ὁποῖον ἀπουσιάζει ἡ συνείδησις τῆς ὑποτελείας. Ὁ ἀλαζὼν δὲν ἔχει τὸ αἶσθημα τῆς ἀπολύτου ἐξαρτήσεως. Ἀλαζονεία, ὅ- πως θὰ μπορούσαμε νὰ τὴν ὀρίσουμε σύντομα, εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοτελείας καὶ ἀνεξαρτησίας. Ὁ ἀλα- ζὼν θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν του ὡς ἀπόλυτη ὑπαρξίς, ὡς «ὄν καθ' ἑαυτό» (ens a se). Ἡ ἀλαζονεία σημαί- νει κατ' οὐσίαν θεοποίησι τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐνέργεια, μὲ τὴν ὁποία καθιστοῦμε πὸν ἑαυτόν μας ἴσον πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ ἀρχαιότης χαρακτῆρισε τὴ σάσι αὐτὴ μὲ τὴ λέξι «ῥοις»... Σ' αὐτὴ ἔδλεπε τὸ πὺδ βαρὺ καὶ τὸ πὺδ ἀπαίσιον σφάλμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀκριβῶς τὴν ἀμαρτία... Ὅπως ἡ ἀρχαιότης καταδικάζει τὴν «ῥοι», ἔτσι ἡ Βίβλος θεωρεῖ τὴν ἀλαζονεία — τῆς ὁποίας ἐνσάρκωσις ἀκριβῶς εἶναι ὁ Ἐωσφόρος — ὡς τὴν βαρυστάτη ἀμαρτία, τὴν ὁποία εἶναι δυνατὸν νὰ διασράξῃ ὁ ἀνθρώπος».

Οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χαρακτηρί- ζουν τὴν ταπεινοφροσύνην ὡς τὸ θεμέλιο ὄλων τῶν ἀρετῶν. Αὐτὴ μόνον φέρει τὸν ἀνθρώπο στὴν ὀρθὴν σχέση πρὸς τὸν Θεό. Καθὼς ὁ ταπεινόφρων ψιθυρί- ζει τὸ «Κύριε ἐλέησον», νοιώθει τὴν μικρότητα καὶ βεβηλότητα του μπροστὰ σὸ μεγαλεῖο καὶ στὴν ἀγί- οτητα τοῦ Θεοῦ. Καθὼς τύπτονται σὸ σιῆθος ψελλί- ζει, ὅπως ὁ Τελώνης, τὸ «ἀλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτω- λῷ», ἀπιλαμβάνεται τὸν Θεὸ ὡς τὸν Παντοδύναμο,

μὲ τὸν Λόγον τοῦ Ὁποίου οἱ οὐρανοὶ σιταροῦντο καὶ συμπῆχθησαν τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ὡς τὸν «καθήμε- νον ἐπὶ θρόνον δόξης καὶ ἐπιβλέποντα ἀδύσους», ὡς τὸν Βασιλέα τῶν Βασιλευόντων, μπροστὰ σὸν Ὁποῖο «πᾶσα σὰρξ βροτεία» πρέπει νὰ στέκεται «μετὰ σιγῆς βαθείας» καὶ «μετὰ φόβου καὶ τρόμου», ὡς τὸν Κύ- ριο Σαβαώθ, μὲ τὴ δόξα τοῦ Ὁποίου εἶναι γεμάτη ὅλη ἡ γῆ, ὡς τὸν Κύριο, μπροστὰ σὸν Ὁποῖο ὁ Ἀ- θραάμ ἔλεγεν «ἐγὼ εἰμι γῆ καὶ σποδὸς» (Γεν. ιη', 27), ὡς τὸν ἀπόλυτο Ἄγιο, μπροστὰ σὸν Ὁποῖο ὁ Ἡσαΐας ἀναφώνησε: «ὦ πάλας ἐγὼ, ὅτι κατανένυ- γμαι, ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων» (Ἡσ. σ', 5). Παρόμοιο συναίσθημα ὠδήγησε τὸν Ἀπ. Πέ- τρο νὰ προσπέσῃ σὶν γόνατα τοῦ Ἰησοῦ λέγοντας «ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε» (Λουκ. ε', 8). Αὐτὸ διακήρυξε καὶ ὁ μαθητὴς τῆς ἀ- γάπης: «Ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑα- τοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν» (Α' Ἰωάν. α', 8). Καὶ οἱ ἱεροὶ ὑμνογράφοι τῆς πε- ριόδου τοῦ Τριωδίου με θαναμάοις ἐκφράσεις τονί- ζουν τὴν ἀνάγκη νὰ θανυσθανοῦμε, ὅτι μὲ τὴν ἀμαρ- τία ἀμαρνώθηκα τὸ πρωτόκτιστο κάλλος τῆς ἀρχαίας εἰκόνας μας, ὅτι χάσαμε τὸ πολύτιμο «διάδημα» καὶ «τὴν θεοῦφαντον στολὴν τὴν πρώτην, ἣν ἐξυφάνασα ὁ Πλαστοργός».

Μόνον μιὰ τέτοια αὐτογνωσία συνυφασμένη μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη ὀδηγεῖ στὴ μετάνοια καὶ ἐπαληθεύει τὴ διαβεβαίωσι, ὅτι ὁ Θεὸς «ταπεινοῖς δίδωσι χάριν» (Παροιμ. γ', 34). Μόνον ὁ ταπεινόφρων συνειδητο- ποιεῖ, ὅτι «Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἁμαρτωλοὺς σῶσαι» (Α' Τιμ. α', 15), «ὡδ γὰρ ἦλθε καλεῖσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν» (Ματθ. θ', 13). Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Κυρίου, ὅτι ὁ Τελώνης μὲ τὴν συντριβὴ τῆς καρδίας του «κατέβη δεδικαιωμένος εἰς τὸν «οἶκον αὐτοῦ»» (Λουκ. ιη', 14), εἶναι ἡ ἀρίστη ἐγγύησις ὅτι κάθε ἁμαρτωλός, πὸν μέσα σ' ἓνα ἐξομολογητήρι ἐπιναλαμβάνει τὴν προσεσχὴν τοῦ Τελώνη, ἐλευθερώνεται ἀπ' τοὺς ἐφιάλ- τες τῆς ἐνοχῆς καὶ τῆς ἀγωνίας καὶ γίνεται ἀληθινὰ «καινὴ κτίσις», πὸν περιπατεῖ «ἐν καινότητι ζωῆς» (Γαλ. σ', 15· Ρωμ. σ', 4).

*

Τὰ λεχθέντα ἐξηγοῦν γιὰ τὸν φιλόσοφο Max Scheler, τόνισε, ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι «ἡ λε- πτοειρη, ἡ πὺδ μουσικὴ καὶ ἡ ὠραιοτάτη τῶν χριστιανι- κῶν ἀρετῶν», πὸν «ἀνοίγει τὸ πνευματικὸ μάτι γιὰ ὅλες τὶς ἀξίες... Ὅταν γίνῃς ταπεινόφρων, ἀμέσως θὰ γίνῃς πλούσιος καὶ δυνατός!... Θὰ σοῦ δωρηθῇ τὸ πᾶν! Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ ἀρετὴ τῶν πλου- σίων, ἐνῶ ἡ ἀλαζονεία εἶναι τὸ γνώρισμα τῶν πτω- χῶν».

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(Συνέχεια από τη σελ. 5 του προηγούμενου τεύχους).

Πληρεστέρα περιγραφή της απολούσεως και σχολιασμό της μάς δίνει ο άγιος Συμεών Θεσσαλονικός στο «Διαλόγόν» του: «Άρχη και έβδομησ ημέρας ένδεδύσθαι όφείλει (ό νεοφώτιστος τὰ έμφώτια ένδύματα) διά τὸ χρίσμα τὸ άγιον και μη άποníπτεσθαι όλως, τοίς άμφοίσι δέ τούτοις άποσμήχειν τὰς χείρας ώς ήγιασμένον ών. Μετά δέ γε τήν έβδομήν, ό δηλοί της έπταδικής ταύτης ζωής τήν περαίωσιν, προσελθειν έν τῷ ναῶ και τῷ ιερει και δι' αὐτοῦ άπολούσασθαι, τῷ ιερέως δι' ευχῶν ιερῶν άποπλύναντος αὐτόν έν σπόγγῳ και ύδατι έν οίς ήλείψατο τόποις της κεφαλής τε και τῶν χειρῶν τὸ άγιώτατον μύρον, πλὴν τῶν άλλων μερῶν τοῦ σώματος. Ταῦτα γάρ αὐτός ό βαπτισθείς άποπλύνεται έν ιδιάζοντι τόπω, ώς άν μη τῶν άγιων εκείνων τι, τοῦ ύδατός φημι τοῦ βαπτίσματος ή τοῦ μύρου, εκπεσόν καταπατηθῆ. Διὸ και περι τούτου ό μὲν έν ήλικία ών φυλάξασθαι παραγγελίαν λαβέτω παρά τοῦ ιερέως... ει δέ βρέφος έστίν, ή μήτηρ περι τούτου άσφαλιζέσθω. Και παραγγελίαν έχέτω μετά τήν έβδομήν ήμέραν προσαγαγειν άπολούσασθαι παρ' ιερέως τὸ βρέφος, άποπλυθῆναι τε παρ' αὐτῆς όλοσώμως και τὸ άπόλουμα χυθῆναι έν ιδιάζοντι και καθαρῷ τόπω. Άλλά και τὰ άμφια, έν οίς έν ταίς έπτά εἴλισσε τὸ βρέφος ήμέραις, ιδιάζόντως άποπλύναι όφείλει» (κεφ. 68).

Άπό τήν περιγραφή τοῦ Συμεών και από τις διατάξεις τῶν χειρογράφων φαίνεται πὸς καθ' όλην τή βυζαντινή περίοδο, αλλά και κατά τούς χρόνους της Τουρκοκρατίας, ή άπόλουςις γινόταν κανονικά και στοὺς ενήλικους και στα νήπια. Σιγά - σιγά όμως άρχισε νά φθείρεται ή πραξις. Ο ιερεὺς διάβαζε τις ευχες της άπολούσεως άμέσως μετά τὸ βάπτισμα και έκανε τήν τυπική της άρχή με τὸ σπόγγισμα τῶν μελῶν τοῦ σώματος ή και με τὸ ραντισμό μόνο τοῦ βρέφους. Οί μητέρες φρόντιζαν για τὰ υπόλοιπα, μιὰ και τὰ παιδιὰ δὲν ήταν δυνατόν νά μένουν άπλυτα επί οκτὼ όλόκληρες ήμέρες. Ήδη ό Συμεών άφήνει νά έννοηθῆ ότι στην έποχή του άλλαξαν κατά τή διάρκεια τῶν ήμερῶν αὐτῶν τὰ έμφώτια ένδύματα τῶν βρεφῶν και όλα μαζί τὰ «άπόπλυναν» στις οκτὼ ήμέρες «ιδιάζόντως». Η άπόλουςις δηλαδή βαθμηδόν πέρασε στάδια εξέλιξεως, πού τήν ώδήγησαν σὲ τυποποίησι, όπως συνέβη και σὲ άλλες παράλληλες περιπτώσεις, π.χ. με τή λύσι τῶν στεφάνων τοῦ γάμου κατά τήν ογδόη ήμέρα.

Τὸ σημερινὸ ράντισμα τοῦ νεοφωτιστοῦ ή τὸ σκουπίσμα τοῦ μετώπου του είναι τὸ υπόλειμμα της παλαιότερας πραξις της άπολούσεως.

419. Ο μακαριστὸς Μητροπολίτης Κερκύρας Μεθόδιος («Τελετουργική», τ. Α', Κέρκυρα 1958, σελ. 224-226) ύποστηρίζει ότι «κακῶς ρίπτει ό τελετουργός έλαιον στα χέρια τοῦ άναδόχου» και από εκει χρίσει τὸν βαπτίζόμενον. Ποιὰ είναι ή όρθή πραξις; (Έρώτησις Αἰδεσμ. 'Α. Κουλούρη).

Η συνήθεια νά χύνη ό ιερεὺς τὸ έπορκοιστὸ έλαιο στη δεξιὰ παλάμη τοῦ άναδόχου και εκει νά έμβάπτη τὸ δάκτυ-

λό του και νά χρίη τὸν κατηχούμενο, δὲν μαρτυρεῖται από τὰ χειρόγραφα ούτε και σήμερα είναι γενικῶς διαδεδομένη. Οί διατάξεις τῶν κωδικῶν και οι πηγές επιμένουν, όπως είδαμε στην άπάντησι στην ύπ' αριθμ. 353 έρώτησι, στην άνάγκη της χρίσεως όλου τοῦ σώματος και εξαίρουν τήν ιδιαιτέρα θεολογική της σημασία. Τήν άρχισε ό επίσκοπος ή ό ιερεὺς, χρίοντας σταυροειδῶς ώρισμένα κύρια σημεια τοῦ σώματος. Πού ένεβάπτιζε τὸ ένα ή τὰ δύο (καθ' ώρισμένα χειρόγραφα) δάκτυλά του για νά κάνη τή χρίσι αὐτή δὲν προσδιορίζεται από τὰ χειρόγραφα. Νά τὰ ένεβάπτιζε άρα γε στο λάδι πού επέπλεε στο νερὸ της κολυμβήθρας; Δέν φαίνεται και πολὺ πιθανόν, έν μάλιστα ληφθῆ ύπ' όψιν τὸ σχετικά χαμηλὸ ύψος της κολυμβήθρας στα βάπτιστήρια, πού θά δυσκόλευε τις κινήσεις τοῦ ιερέως. Άκόμη πὸς δύσκολη θά ήταν ή χρησιμοποίησις τοῦ λαδιοῦ αὐτοῦ για τήν όλοσώμο χρίσι. Πὸς πιθανόν είναι νά βάπτιζε τὸ δάκτυλό του ό ιερεὺς στο «τρυβλίον» τοῦ έλαιου, μέσα στο όποιο είχε εὐλογηθῆ, και από τὸ όποιο προφανῶς γίνονταν ή γενική άλειψις τοῦ σώματος εὐθὺς άμέσως.

Μερικά χειρόγραφα καθορίζουν ή όλοσώμως άλειψις νά γίνεται από τὸν άνάδοχο ('Αθηνῶν 668, 848, 851, S 64, S 724). Άπό αὐτὸ προφανῶς προήλθε και ή σύγχρονος πραξις, πού αναφέρει ή έρώτησις. Ο ιερεὺς έχυνε στα χέρια τοῦ άναδόχου τὸ λάδι για νά κάνη τήν όλική χρίσι τοῦ σώματος τοῦ βαπτιζόμενου. Έπειδὴ δέ ίσως τὸ δοχεῖο τοῦ έλαιου δὲν προσεφέρτε πάντα για νά έμβάψη σ' αὐτὸ τὸ δάκτυλό του ό ιερεὺς, χρησιμοποιήθηκε για τὸν σκοπὸ αὐτὸν τὸ λάδι ήταν στην παλάμη τοῦ άναδόχου. Ήταν πρακτικώτερο. Η ύπόθεσις αὐτή εξήγει και τὸν λόγο για τὸν όποιο ή πραξις αὐτή δὲν είναι κοινῶς διαδεδομένη. Κατὰ πολλά χειρόγραφα ή χρίσις όλου τοῦ σώματος δὲν γινόταν από τὸν άνάδοχο, αλλά από τούς διακόνους, τις διακόνισσες για τις γυναίκες, από «ύπηρέτας» κατωτέρους κληρικῶν ή και μόνο από τὸν ιερέα. Ο κώδικας μάλιστα 'Αθηνῶν S 696 άπαγορεύει αὐστηρὰ στὸν άνάδοχο νά κάνη τήν χρίσι: «Και χρίει ό ιερεὺς μοναχός του όλον τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ. Τινὰς άλλος δὲν άπλώνει τὸ χέρι του αὐτοῦ νά πιάση τίποτε ή νά άλείψη τὸ παιδι λάδι... Μη τολμήση μήδε... ό άνάδοχος, άλλ' ό ιερεὺς άτός του τὸ άλείφει λάδι». Γι' αὐτὸ και δὲν τὸ έχυνε ό ιερεὺς στην παλάμη τοῦ άναδόχου και έπομένως δὲν έπαιρνε από αὐτή για νά κάνη τήν χρίσι τῶν κυρίων μελῶν. Ο μακαριστὸς Κερκύρας Μεθόδιος άκολουθεῖ τή δευτέρα αὐτή παράδοσι, τήν νομίζει πὸς σωστή και επιδιώκει νά τήν επιβάλη γενικά για νά λείψουν και οι σχετικῆς προλήψεις. Έχω τή γνώμη πὸς είναι ύπερβολικῶς. Κάθε τόπος άκολουθεῖ τις παραδόσεις του, πού είναι βαθειὰ ριζωμένες στη λατρευτική του πραξι.

Παρακαλοῦνται όσοι άποστέλλουν ταχυδρομικῆς έπιταγές πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Έκκλησία» και «Έφημέριος», νά σημειώνουν και τήν αἰτία της άποστολής.

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥΜ*

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ἀπὸ κανένα θνητὸ ἐκείνων τῶν καιρῶν δὲν προβαλόταν ἀμφιβολία γιὰ τὸ πάντα λαμπρὸ καὶ ἀπείραχτο μέλλον τῆς. Δὲν τὴν υπεράσπιζαν μόνο ντόπιοι. Ἄλλωστε, τὸ αἰθιοπικὸ στοιχεῖο υπερίσχυε τότε στὴν Αἴγυπτο, ἀφοῦ καὶ τὸ σκῆπτρο τῆς χώρας ἦταν στὰ χέρια Αἰθίοπα, τοῦ φαραῶ Τανταμάν. Πλάι στοὺς δικούς του, πρέπει νὰ προσθέσουμε καὶ ἄλλες δυὸ, σύμμαχες αὐτές, φυλές, τοὺς Πούτ καὶ τοὺς Λίβους. Οἱ πρῶτοι φαίνεται πὺς ἦταν παρακλάδι τῶν ἄλλων.

Ἀπὸ τοὺς Ο', ποὺ δὲν ἀπέδωσαν ἀνεπίληπτα τὸ κείμενο («έτοιμάσαι μερίδα, ἀρμόσαι χορδὴν, έτοιμάσαι μερίδα...»), δὲν δαίνει τὸ πραγματικὸ πνεῦμα τῆς ἀποστοφῆς πρὸς τὴ Νινευή. Εἶναι εἰρωνικό. Ἄλλοι μεταφραστές στ' ἀρχαία ἑλληνικά τὸ διασώζουν: «Μὴ ἀγαθύνεις ὑπὲρ Ἀμών;» (Ἀκύλας). «Μὴ βελτίων σὺ ὑπὲρ Ἀμών;» (Σύμμαχος). «Εἰ σὺ καλὴ ὑπὲρ Ἀμών;» (Θεοδοσίω).

Πὺς λοιπὸν περιμένεις νὰ γλιτώσεις, μετὰ ἀπὸ τέτοιο προηγούμενο; Ἐκείνη ἢ τόσο πῶς δυνατὰ ἀπὸ σένα περιχαρακωμένη καὶ ὀπλισμένη πόλη ὑπέκυψε. Τὴν κυρίεψε ἕνας ἀπὸ τοὺς βασιλιάδες σου, ὁ κλεινὸς Ἀσσορμιπανιπάλ. Διεπέρασε τὰ ρευστὰ τεῖχη τῆς, τσάκισε τοὺς λαοὺς ποὺ πρόταξαν τὰ στήθη γιὰ χάρη τῆς. Πάρε μάθημα ἀπ' αὐτὸ τὸ πάθημα.

«10 Καὶ αὐτὴ εἰς μετοικεσίαν πορεύεται αἰχμάλωτος καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ' ἀρχὰς πασῶν τῶν ὁδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσι κλήρους καὶ πάντες οἱ μεγιστάνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδας.»

Ἐνὸς τόσο δοξασμένου τόπου, ποὺ ὅλος ὁ κόσμος τὸν καλοτύχιζε, οἱ κάτοικοι ἐξώσθησαν καὶ πήραν τὸ δρόμο τῆς ἐξορίας. Μεταφυτεύθηκαν ἄλλοῦ. Ὅσοι βέβαια ἐπιβίωσαν μετὰ τὴ σφαγὴ. Γιατί οἱ κατακτητὲς δὲν λυπήθηκαν κανένα ἀνθρώπινο πλάσμα ἐκεῖ. Ἀκόμα καὶ τὰ νήπια ἀποσποῦσαν ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῶν μανάδων καὶ τὰ χτυποῦσαν στὶς πέτρες, ὅπως ὁ φαρὰς τὸ χυπόδι, κάνοντάς τα νὰ θρίσκουν ἀκαριαῖο τέλος. Τὴν ἴδια εἰκόνα, σὲ περίπτωσι εἰσόδου σὲ πολιορκημένη χώρα, βλέπουμε καὶ ἄλλοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὅπως (Ψαλμ. ρλστ' 8,9): «Θυγάτηρ Βαβυλῶνος... μακάριος ὅς κρατήσῃ καὶ ἑδραφεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν», (Ῥσ. ιδ' 1): «Ἀφανισθήσεται Σαμάρεια... καὶ τὰ ὑποτίθια αὐτῶν ἐδαφισθήσονται», (Ἦσ. ιγ' 16): «Καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν ράξουσιν».

«Καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσι κλήρους». Τὸ «ἔνδοξα» ἀναφέρεται στὰ μεγάλα ὀνόματα τῆς πό-

λης, τοὺς προστοῦς τῆς, τῆς ἴδιας τάξης μὲ τοὺς «μεγιστάνες». Ὅλος ὁ ἀνθὸς τῆς ἐκεῖ κοιωνίας δέθηκε καὶ ὑποδουλώθηκε.

Κλείνει τώρα ἡ περιγραφή τῆς Νῶ - Ἀμών κατὰ τὴ στερνή τῆς μέρα. Μὲ τὸ θανάτωμα τῶν βρεφῶν τῆς στὰ γωνιακὰ ἀγκωνάρια τῶν δρόμων τῆς, μὲ τὴν αἰχμαλωσία τῆς ἡγεσίας τῆς, μὲ τὴ μετοικεσία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς.

«11 Καὶ σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔση ὑπερρωαμένη καὶ σὺ ζητήσεις σεαυτῇ στάσιν ἐξ ἐχθρῶν».

Καὶ σὺ, Νινευή, θὰ πιεῖς ἀπὸ τὸ ποτήρι τῆς θείας ὀργῆς. Θὰ γίνεις ἀχαμνή. Καὶ θ' ἀποζητήσεις καταφυγὴ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Ὅ,τι συμβαίνει σ' ἐκείνους ποὺ τοὺς μοιάζουμε, συμβαίνει καὶ σ' ἐμᾶς. Στὴν Ἱστορία, ἰσχύουν μερικοὶ κανόνες ἀναλλοίωτοι. Δὲν τοὺς ξεφεύγουν οἱ ἄνθρωποι. Ἐνας εἶναι καὶ αὐτός. Ὁ μὲν δὲν διδάσκεται ἀπὸ τὸν ἄλλο, ποὺ προηγήθηκε. Βαδίζει στ' ἀχνάρια ἐκείνου, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ξέρει, νὰ εἶναι βέβαιος ποῦ τὸν ὀδηγοῦν. Καί, τὸ χειρότερο, ἀκόμα καὶ ἂν πάθει αὐτὸ ποὺ τοῦ ἄξιζε, κοιτᾷ νὰ βολευθεῖ, μέσα σὲ συμβιβασμούς. Μοιάζει τότε τῆς Κασσάνδρας, ποὺ ἡ Ἐκάθη τῆς λέει (Ἐὐριπίδης, «Τρωαδίτισσες»):

Οἱ δυστυχίες, παιδί μου, δὲν σοῦ θάλαν
μυαλὸ κι εἶσαι ὅπως πρῶτα.

«12 Πάντα τὰ ὀχυρώματά σου συκαὶ σκοποὺς ἔχουσαι· ἐὰν σαλευθῶσι καὶ πεσοῦνται εἰς στόμα ἔσθοντος.»

Εἶναι μάταιο νὰ τρέφεις ὀποιαδήποτε ἐλπίδα. Ἐχῆς ὀχυρὰ καὶ ἄνδρες ποὺ εἶναι ἔτοιμοι νὰ τὰ κρατήσουν ὡς τὸ τέλος, πολεμῶντας ἀπ' αὐτά. Ἀλλὰ τοῦ κάκου. Τὰ σύνορα τῆς χώρας σου δὲν εἶναι ἀσφαλισμένα. Ὅπως καὶ τὰ τεῖχη σου. Ὁ κλονισμὸς ποὺ ἐπίκειται, δὲν θὰ ὀρεῖ ἀνθεκτικὰ εἰρήσιατα. Ἦλθε ἡ ὥρα σου. Τὰ κάστρα σου θυμίζου συκιές καὶ οἱ ἄνδρες ποὺ στέκονται στὶς ἐπάλλξεις καρπὸ ἔτοιμο νὰ πέσει στὸ χῶμα, ἂν τιναχθεῖ τὸ δένδρο.

Δὲν μπορεῖς νὰ ξεφύγεις ὅ,τι ἀποφασίσθηκε ἄνωθεν γιὰ σένα. Καὶ ὄχι μόνο ἄνωθεν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐδῶ κάτω. Τὸ προδιαγράφει, τὸ καθορίζει χρονικὰ ἢ πολλή σου ἀμαρτία. Ποὺ σωρεύθηκε ὅσο δὲν παίρνει: ἄλλο. Ποὺ προκαλεῖ τὴν πληρωμὴ τῆς.

Ὁ Θεὸς εἶναι μακρόθυμος καὶ πολυέλεος. Προσμένει ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ, ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, ἀπὸ χρονιά σὲ χρονιά, τὴν ἀνάνηψη. Στὸ μεταξύ, τὸν βλέπεις, ἂν ξέρεις ν' ἀποκρυπτογραφεῖς τὴ σιωπὴ του ἢ τὸ λόγο του μὲς ἀπὸ τὰ γεγονότα, νὰ σὲ προειδοποιεῖ, νὰ σοῦ δείχνει:

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 12 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους

πώς είναι ἐλεητικός, πρόθυμος γὰρ σέ συγχωρήσει, γὰρ σέ δεχθεῖ στήν ἀγκαλιά του. «Ἐάν μὴ ὑπακούσης αὐτῷ, περικαθαριεῖ σε» (Δευτερον. κ' 12). Ἡ ἐμμονή στοῦ κακοῦ, ὅταν ἀποδεῖ σέ πώρωση, ἐπισύρει τὴν ὀριστικὴν καταδίκην.

Τότε, ὁ ἀμετανόητος, σὺν ὄρμῳ σύκο, πέφτει στὸ στόμα τοῦ ἄδη ποῦ εἶναι ἀνοιχτό, ἀπὸ κάτω. Χάνεται ἀνεπιστρεπτί.

«Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ ῥοῦσις (ὁ σκόρος καὶ ἡ ἀποσύνθεσις) ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε ῥοῦσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται, οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν» (Ματθ. στ' 19-20). Οἱ Ἀσσύριοι ἦταν ἀνίκανα παραδομένοι στὰ γήινα. Αὐτὰ διψοῦσαν, μὴ ὀρρωδώντας σὲ κάθε κακουργία, προκειμένου γὰρ τὰ ἐξασφαλίσουν. Σὺν αὐτοῦς εἶναι πάντα τόσοι καὶ τόσοι ἄνθρωποι στὸν κόσμον. Ὑποχείριοι στὰ πρόσκαιρα καὶ τὰ ποταπά.

Κωφεοὺν σὲ μιὰ μύχια φωνή, ποῦ ἀναβλύζει ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τους. Τοὺς μιᾶς γιὰ τὸ ὅτι, μέσα σὲ τόσες ἀπολαύσεις, ἀληθινὴ χαρὰ δὲν ὑπάρχει. Ἄς ξανακούσουμε, σχετικὰ μ' αὐτό, τὸν Ἅγιον Ἰωάννη τῆς Κρονστάνδης:

«Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὅσο ζοῦσε ἐδῶ, δὲν εἶχε ποῦ γὰρ γείρει τὸ κεφάλι. Καὶ ὅμως εἶχε μέσα του ὅλο τὸν πλοῦτο τῆς ζωῆς τῆς ἀληθινῆς. Οἱ πλοῦτοι τοῦ κόσμου τούτου χτίζουν μέγαρα καὶ ζοῦν μέσα σ' αὐτά. Ἄλλὰ, ἀλλήμονο! Μέσα σὲ τόση χλιδὴ ποῦ τοὺς περιθάλλει, δὲν ἔχουν ἀληθινὴ ζωὴ στήν καρδιά τους. Δὲν μποροῦν γὰρ χαρᾶν ἱκανοποιητικὰ τὰ μάταια ἀποκτήματά τους. Νιώθουν κενοὶ καὶ δυστυχημένοι. Ἔτσι, κατὰ βάθος, πολλοὶ ἰσχυροὶ τῆς γῆς θὰ ἤθελαν ν' ἀλλάξουν τὰ πολυτελῆ καταλύματά τους μὲ τὸ κελύδι τοῦ φτωχοῦ».

«13 Ἴδου ὁ λαὸς σου ὡς γυναῖκες ἐν σοί· τοῖς ἐχθροῖς σου ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλοὺς σου».

Τὸ λιποψύχισμα μπροστὰ στὰ ἐπερχόμενα θὰ εἶναι τόσο, ποῦ θὰ μπορεῖ γὰρ τὸ πει κανεὶς γυναικεῖο. Ἄνδρες: δὲν θὰ ὑπάρχουν. Οἱ Ἀσσύριοι εἶναι ἕνας λαὸς ἀποθαρρυσμένος. Χωρὶς πιά γενναῖο φρόνημα. Ἀνίκανος ν' ἀντιτάξει ἄμυνα. Σὲ τί ὀφείλεται —θὰ πτεῖς— τὸ φαινόμενο; Στὸ ὅτι τοὺς λίγωσε τὴν καρδιά ἢ ἀπόγνωση. Ἄλλὰ, ὅταν δὲν ἔχεις καμμιά ἐλπίδα, κάνεις ἕνα ἀπὸ τὰ δύο. Ἡ παραδίεσις: ἀμαχητὶ ἢ ἀγωνίζεσαι: ἔως ἐσχάτων. Γιὰ γὰρ μὴ συμβεῖ τὸ δεύτερο, χωρεῖ ἡ ἐξήγησις πὺς ὄχι, δὲν εἶναι μόνον τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἔχεις διέξοδο, ἀλλὰ καὶ πὺς, ἴσως, εἶσαι πιά ἐκτεθυλημένος. Γιατί γὰρ τὸ ἀποκλείσουμε; Ἡ διαφθορὰ τόσους κραταιοὺς λαοὺς ἐκφύλισε καὶ τοὺς ἀφαίρεσε τὴν δύναμη, θυθίζοντάς τους σ' ἐπαίσχυντη ἀποχώρησι ἀπὸ τὸ προσκήνιο τῆς Ἱστορίας.

Φαίνεται λοιπὸν πὺς τὸ δ' ἡμιστίχιον, ἀναφερόμενο στὴς συνοριακὰς πύλας τῆς χώρας καὶ ὄχι: σ' ἐκείνες τῆς πρωτεύουσας, μᾶλλον ἔγνωε διπλὴ αἰτία ἀνοίγματός τους. Καὶ ἀπὸ μέσα καὶ ἀπὸ παραδίεσι. Πάντως, ἡ φωτιὰ στὴς ἀμπάρες τους («μοχλοὺς») πρέπει γὰρ ἔχει μπεῖ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν εισβολέων. Χαλεπὲς ὄρες, ὅπου κανεὶς δὲν ἔχει τί γὰρ πρωτοκλάψει. Τὴ ντροπὴ ἀπὸ τὸ δεῖλιασμα ἢ ἕνα πεπρωμένο ἀξεπέραστος;

Θὰ τοὺς ἐπαίρει ὅλους ἢ καὶ λαίλαπα. Ἔτσι, θὰ πραγματοποιεῖται κάτι, ποῦ τοῦ ἀντιστοιχοῦν τὰ λόγια: «Ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται... Καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεάν καὶ γενεάν» (Ψαλμ. μὴ' 11,12).

«14 Ὑδὼρ περιοχῆς ἐπίσπασαι σεαυτῇ καὶ κατακράτησον ὑπὲρ πλίνθον»

Ὅτι καὶ ἂν κάνεις, τίποτε δὲν θὰ πετύχεις. Τὸ ὀρμέφυτο τῆς αὐτοσυντήρησις καὶ ἡ κοινὴ λογικὴ σοῦ ὑπαγορεύουν ν' ἀνισταθεῖς. Ἄς ποῦμε πὺς βρίσκουν ἀπήχησι στήν παραζάλη σου. Θὰ μποροῦσες λοιπὸν ν' ἀποθηρέψεις νερὸ γιὰ τίς μέρες τῆς πολιορκίας. Νὰ ἐπισκευάσεις τὰ ὄχυρά, φτιάχνοντας πλινθὲς μὲ πάτημα τοῦ πηλοῦ, ἀφοῦ τὸν εἶχες ἀνακατέψει μὲ ἄχυρα. Μάταιος κόπος, ἀκόμη καὶ ἂν ἦταν γὰρ προστεθεῖ καὶ τὸ ψυχικὸ σθένος κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐχθροῦ. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ ἀσφαλτὴ πρόδωξις εἶναι:

«15 ἐκεῖ καταφάγεται σε πῦρ, ἐξολοθρεύσει σε ρομφαία, καταφάγεται σε ὡς ἀκρις καὶ θαυρήθησι ὡς βροῦχος».

Θὰ καταφαγωθεῖς ἀπὸ τίς φλόγες. Θ' ἀποδεκατισθεῖς ἀπὸ τὸ σπαθί. Τί τὸ ὄφελος ἂν πληθυνθεῖς σὺν τὴν ἀκριδα, ἂν γίνεις ἀπειράριθμη σὺν βροῦχος;*

«16 Ἐπλήθυνες τὰς ἐμπορίας σου ὑπὲρ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ· βροῦχος ὄρμησε καὶ ἐξεπετάσθη. 17 Ἐξήλατο ὡς ἀπτελέθος ὁ σύμμεικτός σου, ὡς ἀκρις ἐπιβεδηρῆσαι ἐπὶ φραγμὸν ἐν ἡμέρᾳ πάγου· ὁ ἥλιος ἀνέτειλε καὶ ἀφήλατο καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς· οὐαὶ αὐτοῖς».

Καὶ τί θὰ κέρδιζες, ἂν πολλαπλασιάζεις τοὺς ἐμπόρους σου σὺν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἂν οἱ φρουροὶ σου πετοῦσαν σὺν βροῦχος ἀμέτρητος; Καὶ ἂν οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ σου ἦταν σὺν ἀκριδες, ποῦ κίθονται πλάι στοὺς φράχτες ἀκίνητες σὲ καιρὸ παγερὸ καί, σὺν ἀνατείλει ὁ ἥλιος, ἐξαφανίζονται καὶ δὲν ξέρεται πιά κανεὶς ποῦ βρίσκονται: (καὶ ἐδῶ μὲ βάση κυρίως τὸ ἐβραϊκὸ κείμενο);

Εἶναι γὰρ τοὺς κλαῖς τέτοιους ἀνθρώπους, ποῦ δῆθεν θὰ σὲ στήριζαν. Ἐνα «οὐαὶ» τοὺς ταιριάζει.

Τὰ ἄψυχα —πλοῦτη, ὄχυρά, χρήματα— δὲν ἀρκοῦν γιὰ τὴ σωτηρία τῆς Ἀσσυρίας. Ἄλλὰ ἀνίκανοι εἶναι γὰρ τὴ γλιτώσουν καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς. Σ' αὐτοὺς κυρίως πρέπει ν' ἀποδοθεῖ τὸ τέλος τῆς. Μὲ τὸ παθητικὸ ποῦ τοὺς βαραίνει στὰ μάτια τοῦ Κυρίου. Καὶ μὲ τὸν ἐκφυλισμὸ ποῦ τοὺς ἀφαιρεῖ κάθε ψυχικὴ δύναμη, γιὰ γὰρ ὑπερασπίσουν τὴν πατρίδα τους.

Οἱ Ἀσσύριοι θὰ πλήρωναν τώρα ἕνα φοβερὸ τίμημα γιὰ ὅσα τοὺς κηλίδωναν. Ἡ πτώσις τους, δυσεξήγητη ἀπὸ πρώτη ὄψιν —ἂν ἀναλόγησθε κανεὶς τὴν ἀπειρὴ ἀγάπη τοῦ Δημιουργοῦ στὸ πλάσμα του— εἶναι μιὰ ἀπλή συνέπεια. Σωστὰ κάποιος ἔγραψε: «Δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ τοὺς ἐγκατέλειψε ὁ Θεός. Ὑπάρχουν μονάχα ἄν-

* Στὴν ἑλληνικὴ μετάφρασι, ἡ ἀκριδα καὶ ὁ βροῦχος δὴλῶνουν τί θὰ πάθει ἡ Νινευή.

θρωποι που ἐγκατέλειψαν τὸ Θεό». Εἴμαστε ὃν προικισμένο με νοῦ. Σὲ θέση δηλαδὴ νὰ κρίνουμε τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ. Μᾶς συνοδεύει λοιπὸν ἡ εὐθύνη. Φερέφωλό της, ἡ συνείδηση. Ἐὰν παρακούσουμε τίς πληροφορίες της, τὰ «μὴ» ποὺ μᾶς προβάλλει, κάνοτάς το μάλιστα ἐπίμωνα, πεισματικά, τοὺς θὰ δεθεῖ συγγερόρ μας; Ὑφαίνουμε μιά κατάσταση ποὺ ἰσοδυναμεῖ μὲ θάνατο. Πιὸ συγκεκριμένα, μ' αὐτοχειριασμό.

Ἴσως μᾶς λυπηθοῦν πολλοί. Ἴσως ἀναλυθοῦν σὲ δάκρυα, θωρώντας τί πάθαμε. Ἄλλὰ θὰ ξέρουν πῶς ἄλλος δὲν μᾶς τὸ ἐπιφύλαξε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας.

Ἡ Νινευὴ δὲν καταστράφηκε ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀλοφύλων. Ἡ ἴδια τάφηκε κάτω ἀπὸ τίς ἀνάμιες ποὺ εἶχε ἐπισωρεύσει. Αὐτὴ εἶναι, στὸ βάθος τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθεια ποὺ ἀξίζει ν' ἀναγραφεῖ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅτι ἐκεῖνα.

Αὐτὸ ποὺ συμβαίνει: στὰ ἔθνη, συμβαίνει: καὶ στὰ ἄτομα. Λοιπὸν, τὸ διδάγμα ἀφορᾷ τὸν καθένα. «Πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ Θεῷ, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ δλοῦνται» (Παροιμ. Σολ. ιστ' 4). «Ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον καὶ ἐξεκαύθησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις καὶ τῷ ὄνοματι Κυρίου ἠμυνάμην αὐτοὺς» (Ψαλμ. ριζ' 12). Θέτουμε τὸν τράχηλό μας κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τοῦ Εὐαγγελίου; Κάνουμε τὴν καλύτερη ἐκλογή. Σὲ στίβο εἰσερχόμαστε. Μᾶς περιμένουν ἐκεῖ ἀγῶνες, δοκιμασίες, πληγές. Ὅχι μόνο τὰ πονηρὰ πνεύματα καὶ ἡ ξεπλανεύτρα ἀμαρτία εἶναι οἱ ὑπολοιπὸι ἢ οἱ ἀναφανδὸν ἐχθροὶ μας. Ἀκόμη καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μεταχειριζόμεστε τὸν ἑαυτὸ μας σκληρὰ. Γιὰ παράδειγμα, τί ἄλλο τοῦ κάνουμε ὅταν τὸν κρατᾶμε στὴ σιωπὴ τοῦ ταπεινοῦ φρονήματος; Ἄλλὰ μᾶς ἀρκεῖ καὶ μᾶς περισσεύει τὸ ὅτι μᾶς βλέπει ὁ Θεός. Ὅσοι τοῦ ἀντιφέρονται, δὲν μᾶς πτοοῦν καὶ δὲν μποροῦν νὰ μᾶς δλάψουν ἀνεπανόρθωτα. Κακοὶ κακῶς καταλήγουν οἱ ἀσεβεῖς. Καὶ μὲ τοὺς ἀντιπάλους μας, ἀνθρώπους ἢ δαίμονες, ποὺ μᾶς τριγυρίζουν σὰν οἱ μέλισσες τὴν κερήθρα, τὰ θγάζουμε πέρα, ἐπικαλούμενοι τὸ θεῖο ὄνομα. Ἐνῶ γιὰ ἐκείνους τέρμα εἶναι ἡ φωτιὰ τῆς Κόλασης, γιὰ μᾶς θὰ εἶναι, ἂν σταθοῦμε γενναῖοι ἀθλητὲς τῆς ἀρετῆς, ἓνα στεφάνι: στὸν οὐρανό.

Πυξίδα σου ἔχεις τὸ λόγο τῆς Γραφῆς. Ἐκεῖ μαθαίνεις πῶς νὰ ζεῖς ἐδῶ κάτω. Πῶς νὰ παλεύεις μὲ τὸ ἐγώ, τὸ πιὸ ἄγριο θηρίο. Πῶς ν' ἀντιμετωπίζεις τὸν Πειραστὴ, ποὺ συδαυλίζει: μὲ πανούργα τέχνη τὰ χαμηλὰ πάθη καὶ τίς σκότιες ροπές τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Πῶς ὄχι μόνο νὰ ὑπομένεις, ἀλλὰ καὶ νὰ χαίρεις μέσα στίς θλίψεις ποὺ σὲ θρίσκουν. Πῶς νὰ καλλιεργεῖς τὴν ψυχὴ σου, ἀγρό ποὺ ἰδιοκτήτης της, πλάι καὶ πάνω ἀπὸ σένα, εἶναι Ἐκείνος ποὺ τὴν ἔφερε στὴν ὑπαρξὴ καὶ τὴν προόρισε γιὰ ν' ἀνθεῖ αἰώνια.

Σ ἐ ὀ λ ο υ ς φ τ α ἰ χ τ ρ α

«18 Ἐνύσταξαν οἱ ποιμένες σου, βασιλεὺς Ἀσσύριος ἐκοίμισε τοὺς δυνάστας σου· ἀπῆρην ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκδεχόμενος».

Ἐπὸ ἐδῶ ὡς τὸ τέλος, ἓνα ἐλεγειακὸ ἄσμα γιὰ τὴν καταστραμμένην πιὰ Νινευή.

Τὸ θέαμα, νακρικό. Οἱ ποιμένες ποὺ «νύσταξαν», εἶναι οἱ σκοτωμένοι ἄρχοντες. Ὅχι οἱ πρὶν θυθισμένοι: σὲ ἀδράνεα καὶ ἀκηδία, ἔπως θὰ φαινόνταν ἀπὸ πρώτη ὄψη.

Ὁ Ναοὺμ καὶ τώρα δὲν ἐκφράζει: συμπάθεια καὶ λύπηση. Ἀποφεύγει, ἀκαμπτος στὸν πατριωτισμὸ του, νὰ χύσει: ἔστω καὶ ἓνα ποιητικὸ δάκρυ γιὰ τὸν κατακείμενο μισητὸ ἐχθρό. Ἐχθρό, ἔπως θὰ λεχθεῖ παρὰ κάτω, ὄχι μόνο τῶν Ἑβραίων, ὅλων τῶν λαῶν. Τὸ «οὐαὶ αὐτοῖς», κατακλείδα στὸν προηγουμένο στίχο, καλύπτει: μὲ τὴ σιὰ του, ἀσπλαγχο καὶ μάλιστα θριαμβευτικὸ, τὴν ἀρχὴ αὐτῆς τῆς μικρῆς, τελικῆς προφητείας. Εἶναι τὸ ὠμέγα μᾶς ἁρᾶς.

Ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνε, ἔγινε. Οἱ διαλεχτοὶ τῶν Ἀσσυρίων, ἄψυχοι πιὰ, ἐκτάδην. Καὶ ὁ λαός τους, ὅσος ἀπέμεινε ἀπὸ τὸ λεπίδι, σκορπισμένος στὰ βουνά, ἀποζητώντας μάταιη σωτηρία. Καὶ ἂν πολλοὶ ἀνάμισά τους, ἀνδρες ἀκμῆς, θὰ ἤθελαν νὰ κάνουν αὐτὸ ποὺ λέμε σήμερα ἐθνικὴ ἀντίσταση, δὲν βρίσκεται ἡγήτης νὰ τοὺς συντάξει, νὰ τοὺς στρατολογήσει.

Τί ἀποδείχνουν ὅλα αὐτά, αὐτὴ ἡ κατάπαυση; Τί ἄλλο, παρὰ τὸ ὅτι «ἔστιν ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν» (Σοφ. Σειρ. ζ' 11). Ἐκείνος ποὺ ρίχνει χάμω καὶ ὀρθώνει: τοὺς πεσμένους. Στὴν παρούσα ὁμως περίπτωσι, οἱ πεσμένοι ποὺ σηκώνονται, δὲν εἶναι: οἱ ἀνέκκλητα καταδικασμένοι Ἀσσύριοι. Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν τὴ Νινευὴ ἐφιάλτη. Αὐτοὶ ταπεινώθηκαν πρὶν, κατὰ τίς βουλές τῆς οὐράνιας πρόνοιας. Αὐτοὶ τώρα, κάτω ἀπὸ τὸ στοργικὸ της κῆδος, ἀναστηλώνονται, ἀναπνέουν τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης, τῶν πιὸ ποθητῶν ἀγαθῶν.

Οἱ λαοὶ ποὺ ἀγαποῦν τὴν ἐλευθερίαν καὶ δὲν παύουν ν' ἀγωνίζονται: γι' αὐτὴ, δὲν θγαίνουν τελικὰ προδομένοι. Ἐρχεται ὥρα ποὺ ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων τοὺς δικαιώνει.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς λαούς, τοὺς πιὸ μικροὺς μάλιστα σὲ ψυχόμετρο, λάμπουν, ἀπὸ τὰ παμπάλαια χρόνια, ὁ ἑβραϊκὸς καὶ ὁ ἑλληνικὸς. Τὸ Γένος μας ἔχει: μερικὸ ἰδιαίτερης εὐκασθησίας σὲ γεγονότα σὰν αὐτὰ ποὺ τραγουδᾷ ἐδῶ ὁ προφήτης.

Εὐάριθμο καὶ αὐτὸ σὰν τὸν Ἰσραήλ, πέρασε ἀπειλές καὶ ζυγούς. Καταντρόπισσε ἐπιδρομεῖς δυνατοὺς καὶ γιγαντιαίους. Καὶ θγήκε μὲς ἀπὸ μακρόχρονα σκοτάδια δουλείας, μὲ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὸ Σταυρό.

Ὅταν ὁ Ἱμπραῆμ πλημμύρισε τὴν Πελοπόννησο, ὅλα φαίνονταν χαμένα γιὰ τοὺς λιγοστοὺς Ἑλληνες ἀγωνιστές, ποὺ θὰ τὸν ἀντιμετώπιζαν. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς καὶ ὁ Μακρυγιάννης.

Τοῦ λέει ὁ ναύαρχος Δεριγνύ, σὰν συναντήθηκαν:

—Τὰ πόστα ποὺ κρατᾶτε (στοὺς Μύλους, ἓνα χωριὸ ἔξω ἀπὸ τὸ Νάυπλιο), εἶναι ἀδύνατα. Τί πόλεμο μὲ τὸν Ἱμπραῆμ θὰ κάνετε αὐτοῦ;

Καὶ ὁ Μακρυγιάννης, ἐκφράζοντας τὸ δῖωμα τέτοιων ἡρωικῶν λαῶν, τοῦ ἀποκρίνεται:

—Οἱ θέσεις ἀδύνατες καὶ μεῖς ἀδύνατοι. Ὅμως εἶναι δυνατὸς ὁ Θεός ποὺ μᾶς προστατεύει. Ἐὰν εἴμαστε

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 26)

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

Στους αγώνες τῆς φυλῆς

Ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο Ἀγωνιστῶν Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

24. ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΣΚΟΥΛΟΥΔΑΚΗΣ

Ἦγουμενεύων στὴ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Σκύρου. Ἐνίσχυσε οἰκονομικὰ τὸν Ἀγῶνα καὶ πήρε μέρος στὶς μάχες τῆς Εὐβοίας (Κύμης, Ξηροχωρίου, Καρύστου) κ.λπ. Πρόσφερε πολλὰ καὶ στὴν Ἐκπαίδευση καὶ στὴν ἠθικὴ στήριξη τῆς Ἐπαναστάσεως. Κι ἀκόμη τὴ βοήθησε μὲ ποικίλες ἄλλες ἐκδουλεύσεις. Σὲ οἰκονομικὴ ἔνδεια τὸ 1848 ἀπευθύνεται πρὸς τὴ Βουλὴ ζητώντας κάποιον χρηματικὴ βοήθεια.

Αἴτησή του πρὸς τὴ Βουλὴ.

Ἡ αἴτησή του, ποὺ ὑπέβαλε στὶς 8 Φεβρουαρίου 1848 πρὸς τὴ Βουλὴ, ὅπου ἐκθέτει λεπτομερῶς τὴ δρᾶσή του κατὰ τὴ διάρκειά τοῦ Ἀγῶνα ἔχει ὡς ἑξῆς: Τμηθήθηκε μὲ ἀργυρὸ παράσημο.

(Πρὸς τὴν Σ. Βουλὴν.

Καὶ ὡς πολίτης Ἑλλήν, Κύριοι Βουλευταί, καὶ ὡς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου ἐξεπλήρωσα κατὰ δύναμιν ἐξ ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος τὰ πρὸς τὴν πατρίδα χρέη μου, καὶ τοῦτο διατρανοῦται ἐκ τῶν διαφόρων ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων, τὰ ὅποια διηύθηνα ἐν καιρῷ διὰ τῆς ἐνταῦθα Δημοκρατίας εἰς τὸ Σὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, αἱ δὲ κατὰ μέρος ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θυσίαι μου εἰς τὸν ἀγῶνα εἶναι ἐν συνόψει αἱ ἑξῆς:

α) Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως ἠγουμενεύων εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Σκύρου συνέστησα δύο αὐτόθι σχολεῖα, ἑλληνικὸν καὶ ἀλλοδιδοδικτικόν, διατηρηθέντα ὀκταετίαν ὀλόκληρον δι' ἰδίων δαπανῶν πληρώοντος 1200 περίπου γρόσια διὰ τὸ ἓν καὶ 800 διὰ τὸ ἄλλο κατ' ἔτος.

β) Εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Κυθωνιῶν, ὅτε κατέφυγον εἰς τὴν Σκύρον πολλοὶ ἐκεῖθεν χριστιανοὶ χίλιαι περίπου ψυχαί, ἔτρεφον τακτικῶς ἐξ ἰδίων ἐπὶ ἓν καὶ ἡμιον ἔτος.

γ) Ἐπίσης κατὰ τὰ ἔτη δευτέρου καὶ τρίτου τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπεχρεώθην νὰ τρέφω ἐν Σκύρῳ ἐπὶ ἓν ἔτος τὰς οἰκογενεῖας τῶν ὀπλαρχηγῶν Κριετζίωτου, Διακοπούλου, Ἀγγέλου καὶ Ζουρμπᾶ συνισταμένης ἐκ πενήκοντα περίπου ψυχῶν.

δ) Ἐν ἔτος πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν ἐλθόντες Ψαριανοὶ εἰς τὴν Σκύρον, ἀφοῦ μ' ἀφαίρε-

σαν ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῆς Μονῆς, μ' ἐπῆραν προσέτι καὶ δέκα χιλιάδας γρόσια.

ε) Παρευρέθην εἰς τὰς μάχας ἐν Κύμῃ καὶ Ξηροχωρίῳ ὑπὸ τὸν μακαρίτην Βάσον Μανροδουνιώτην, ἔχων καὶ μισθὸν πενήκοντα στρατιώτας ἀνὰ τριάκοντα γρόσια τὸν μῆνα ἕκαστον.

ς) Ὡσαύτως παρευρέθην εἰς τὴν ἐν Καρύστῳ μάχην ὑπὸ τὸν ὀπλαρχηγὸν Κριετζίωτην μὲ εἴκοσι μισθωτοὺς στρατιώτας.

ζ) Ὅτε ὁ τουρκικὸς στόλος ἠπειλεῖ τὴν Σκιάθον καὶ τὴν Σκόπελον διετάχθην παρὰ τοῦ μακαρίτου γέροντος Καρατάσου νὰ μεταβῶ εἰς τὰς ρηθείσας νήσους καὶ ἐφοδιάσω αὐτὰς διὰ τῶν ἀναγκαίων τροφῶν καὶ ἄλλων διὰ ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντων πλοίων μετέθην ἀνωπροσώπως μετὰ τριάκοντα στρατιωτῶν, μισθουμένων παρ' ἐμοῦ ἀνὰ δεκαπέντε γρόσια τὸν μῆνα καὶ διέμεινα συναγωνιζόμενος μέχρι τῆς ἐκεῖθεν ἀποπλεύσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

η) Ἄμα ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ αἰδίδιμος Κυβερνήτης Καποδίστριας, συνέδραμον τὴν σύστασιν τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Ὀρφανοτροφείου πληρώωνων εἰς αὐτὸ ἀνὰ πέντε χιλιάδας γρόσια κατ' ἔτος καὶ τοῦτο ἐξηκολούθησα πρῶτον μέχρι τέλους τοῦ Κυβερνήτου. Περὶ τῆς ἐκουσίας ταύτης συνδρομῆς μου ὁ αἰδίδιμος Κυβερνήτης ἐτι ζῶν διομολόγησεν εἰς ἐμὲ ἐπισήμως τὴν εὐαρέσκειάν του, προσθεὶς εἰς τὸ ἀποσταλέν μοι εὐχαριστήριον ἔγγραφον ὅτι οὐδεὶς τῶν κληρικῶν τοῦ Κράτους προσέφερε τοιαῦτα βοηθήματα εἰς τὴν Πατρίδα.

Τοιαύτας καὶ τοσαύτας ὑπηρεσίας καὶ θυσίας χρηματικὰς συνησενεγκῶν εἰς τὴν Πατρίδα, ὡς εἴρηται, καὶ φθάσας εἰς γῆρας, διότι τρέχω ἤδη τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας, προσέρχομαι διὰ τῆς παρουσίας εἰς τὸ φιλόπατρι καὶ φιλοδίκαιον ὑμῶν, Σεβαστοὶ τοῦ Κράτους Βουλευταί, καὶ σὰς παρακαλῶ θερμοῦς ὅπως εὐδοκήσητε νὰ ἀποφασίσητε φιλανθρωπῶς ἅμα καὶ χριστιανικῶς σύνταξίν τινα χρηματικὴν ὑπὲρ ἐμοῦ δυστυχῶντος ἤδη καὶ πενομένου, διὰ νὰ δύναμαι εἰς τὰς ἐνδόξους ἡμέρας ὑμῶν καὶ δι' ὑμῶν ζῶν καὶ ἐξοικονομούμενος, νὰ δέσμαι τοῦ ὑψίστου Θεοῦ ὅπως σὰς διατηρῆ ὑπὸ τὴν ἀγίαν αὐτοῦ σκέπην.

Ἐν Χαλκίδι 8:Φεβρουαρίου 1848.

Εὐπειθέστατος
(ΤΕΛΟΣ) Νεόφυτος Σκουλουδάκης».

ΠΡΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟ

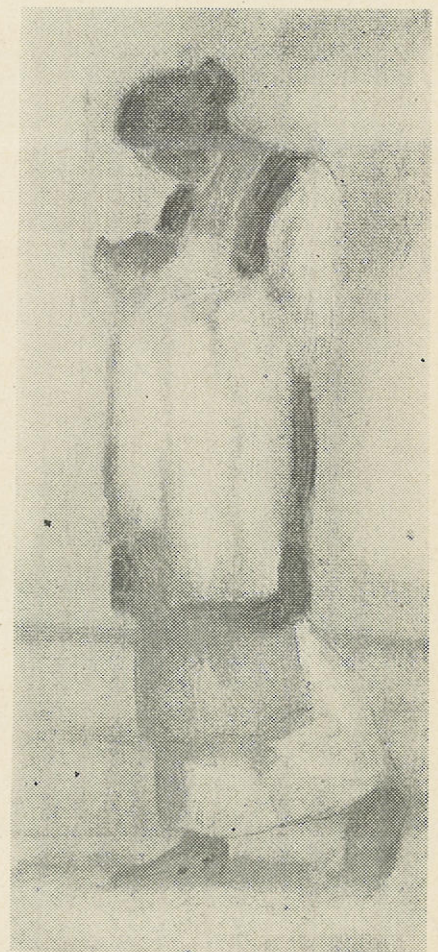
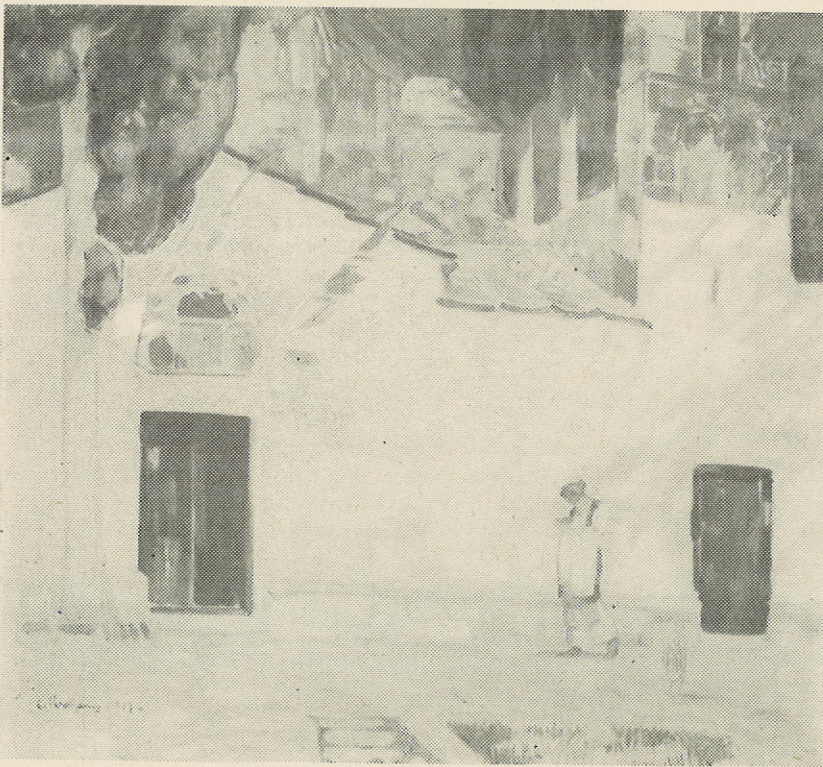
ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Ἀθηνῶν

Ὁ ἄνθρωπος προσεγγίζει τὸ μυστήριο τοῦ Θεοῦ μὲ πολλοὺς καὶ ποικίλους τρόπους. Γιὰ νὰ εἶμαστε ἀκριβέστεροι θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ ποῦμε, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ πλησιάζει τὸν ἄνθρωπο μὲ διαδοχικὲς π ρ ο σ ε γ γ ί σ ε ι ς. Σ' αὐτὴ τὴν πορεία ὑπάρχουν ἀσφαλῶς προνομιακὲς στιγμὲς, ποὺ ὀριοθετοῦν μέσα στὸν χῶρο καὶ στὸ χρόνο τὸ συνεχές αὐτὸ ἄγγιγμα τῆς Βασιλείας.

Οἱ μεγάλες ἡιορτές τῆς Ἐκκλησίας, σημάδια αὐτῶν τῶν προσεγγίσεων, μᾶς βοηθοῦν νὰ ζήσουμε τὰ σπουδαῖα

αὐτὰ γεγονότα τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας. Μᾶς προσφέρουν τὴν εὐκαιρία νὰ μεταφέρουμε στὴ ζωὴ μας καὶ νὰ κάνουμε δικὰ μας τὰ πρόσωπα ποὺ διαδραμάτισαν τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, ἀλλὰ καὶ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ ποὺ φανερώθηκε μέσα τους. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, καὶ μὲ διαδοχικὲς τ α υ τ ῖ σ ε ι ς, μπορούμε νὰ μεταφερθοῦμε στὴ θέση τους καὶ νὰ «παίζουμε» σὲ πολλαπλὰ ἐπίπεδα τὰ πρόσωπα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἑορτολογίου - «δραματολογίου».

Ἔτσι, λοιπόν, στὴν ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς, ποὺ μὲ

α) Κ. Παρθένη, Καισαριανή, 1909. Ἰδιωτικὴ συλλογή. Ἐκ τῆς ἡμερολογίου τοῦ 1984 τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. β) «Ἰσταμένης δὲ τῆς μητρὸς μετὰ τοῦ βρέφους πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ναοῦ...».

τῆ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἐορτάζουμε στίς 2 Φεβρουαρίου, εἶναι δυνατό «κατὰ τὴν συνθήθειαν τοῦ σκιώδους καὶ νομικοῦ γράμματος» ν' ἀκολουθήσουμε ὡς μητέρες, ὡς γονεῖς, τὰ δῆματα τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ νὰ ἀναγάγουμε τὸν Ἰησοῦ στὸ Ναὸ τοῦ Σολομῶντος γιὰ νὰ τὸν παρουσιάσουμε καὶ νὰ τὸν ἀφιερῶσουμε στὸν Κύριο καὶ Θεὸ μας (βλ. Λουκᾶ 6' 22-40). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ζήσουμε ἀνεπανάληπτες σ τ ι γ μ ε ς μ α θ η τ ε ῖ α ς σὲ μιὰ Παράδοση ποὺ δὲν θέλει τὸ παιδί ἐνταγμένο σ' ἕνα αὐτόνομο «οἰκογενειακὸ κύκλο», ἀπομονωμένο μέσα σ' ἕνα κατάκλειστο καὶ στεγανὸ περιβάλλον, πολῦτιμο ἀντικείμενο ποὺ «ἀνήκει» μ ὀ ν ο στῆ μητέρα ἢ στοὺς γεννήτορες του, ἀλλὰ ποὺ θεωρεῖ τὸ παιδί δῶρον ἐξ οὐρανοῦ καὶ τὸ προσφέρει ὡς «σὸν ἐκ τῶν σῶν» στὸν Κύριο.

Μιὰ τέτοια δίωξη ἀπὸ μέρους τῶν γονέων τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ γεγονότος ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Μαρίας, τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Ἰησοῦ, μπορεῖ νὰ τοὺς ὀδηγήσει: νὰ ζοῦν ἔτσι τὸν δικὸν τους «σαραντισμό», κάθε φορὰ ποὺ ἀξιώνονται νὰ φέρουν μιὰ νέα ζωὴ μέσα στὸν κόσμον. Τὸ παιδί μας, ἔτσι κι ἄλλιως, εἶναι προορισμένο νὰ ἐγκαταλείψει κάποτε τὸν πατέρα του καὶ τὴ μητέρα του (πρὸβλ. Γενέσεως 6' 24).

Τὸν δρόμο ὅμως αὐτόν, τοῦ τὸν ὑποδεικνύουμε πρῶτοι ἡμεῖς, ὡς γονεῖς. Δὲν τὸ κρατοῦμε κοντὰ μας σὲ μιὰ ἀσφικτικὰ αὐτοδύναμη, αὐθύπαρκτη αὐτάρκεια, ποὺ μοιραῖα καταστᾶ: νὰ γίνῃ παρασιτικὴ συμβίωση. Ὅδηγοῦμε τὸ παιδί «πρὸς ἐκκλησιασμό», στὴ μοναδικὴ καὶ ἀληθινὰ καταξιωμένη «κοινωνικοποίησή» του. Αὐτὴ μας ἢ στάση εἶναι μιὰ ἀπάντηση στὴν πρόσκληση - πρόσταγμα τοῦ Κυρίου: «ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με» (Ματθαίου 19' 14), ὁ ὁποῖος καὶ σπεύδει σὲ προῦπάντησή τους. Γ ν ω ρ ῖ ζ ο υ μ ε, πῶς κατὰ παράδοξο, «προφητικὸ» τρόπο:

«Τὰ παιδιά μας δὲν εἶναι παιδιά μας.

Ἐρχονται στὴ ζωὴ μὲ τὴ βοήθειά μας, ἀλλ' ὄχι ἀπὸ μᾶς.

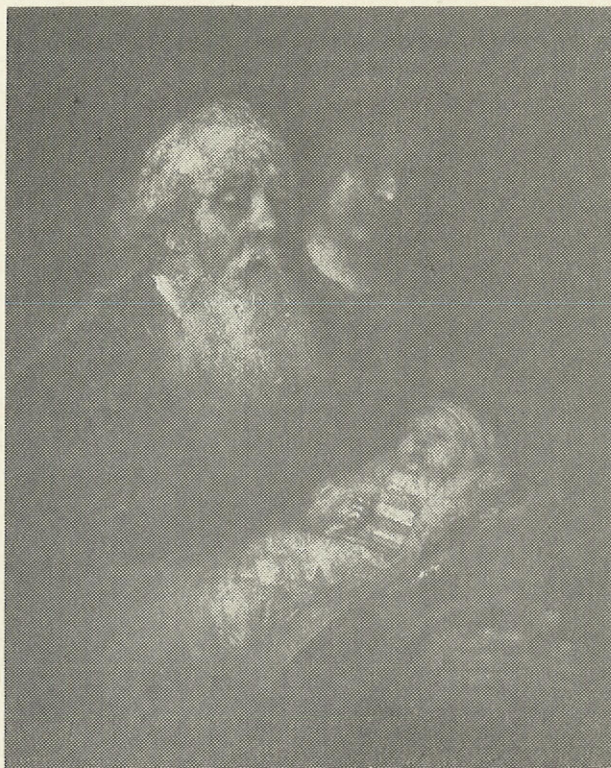
Καὶ μ' ὄλο ποὺ εἶναι μαζὶ μας δὲν ἀνήκουν σὲ μᾶς.

Ἐμεῖς εἴμαστε τὰ τόξα, ἀπ' ὅπου τὰ παιδιά μας σὰ ζωντανὰ βέλη θὰ τιναχτοῦν μπροστά».

(Χαλίλ Γκαμπράν, 1883-1931, Ὁ προφήτης)

Τὶ ὑψηλὸ ρόλο θὰ διαδραματίσει καὶ ὁ ἱερεὺς, ὅταν παράλληλα κι αὐτός, ὅπως οἱ γονεῖς στὸ δικὸν τους ρόλο, μπορέσει: στὴ γιορτῆ αὐτῆ νὰ ταυτισθεῖ μὲ τὸν θεοδόχο Συμεῶν καὶ νὰ βαστάσει: σωματωθέντα τὸν προαιώνιον Λόγον τοῦ Πατρὸς καὶ νὰ δεῖ μὲ τὰ μάτια του τὴν σωτηρία καὶ τὸ φ ῶ ς (Λουκᾶ 6' 30-31). Τὰ χέρια τοῦ Συμεῶν παριστάνουν τοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ Πατέρα, καθὼς μᾶς τὸ δηλώνουν οἱ στίχοι ποὺ διαβάζονται πρὶν ἀπὸ τὸ Συναξάρι, στὸν ὄρθρο τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς.

Τὴν ἴδια αὐτὴ στάση μπορεῖ ὁ ἱερεὺς νὰ τὴν μετα-

«Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμα σου ἐν εἰρήνῃ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ... φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν...» (Λουκᾶ 6' 20-31)*.

* Ρέμπραντ, Ὁ Συμεῶν στὸ Ναὸ, 1669 (ἔτος τοῦ θανάτου του). Στοχόλημη, Ἐθνικὸ Μουσεῖο. Ὁ πίνακας δρέθηκε μισοτελειωμένος πάνω σὲ καθαλέτο στὸ ἐργαστήρι τοῦ καλλιτέχνη, συναρπαστικὴ μαρτυρία τῆς ὑψηλῆς τέχνης τοῦ λίγο καιροῦ πρὶν πεθάνει. Ἐπρόκειτο γιὰ προαίτηση τοῦ γέροντα Ρέμπραντ καὶ ταῦτίσθ του μὲ τὸν πρεσβύτερο Συμεῶν; Ποῖός, ὅμως, μπορεῖ νὰ εἰσχωρήσει στὸ μυστήριον τοῦ ἀνθρώπου;

φέρει καὶ κάθε φορὰ ποὺ «ἐκκλησιάζεται» ἕνα νέο παιδάκι, ὅταν τὸ φέρνει γιὰ «εὐχὲς» ἢ μητέρα του συνοδευομένη ἀπὸ τὸν πατέρα του ἢ τὸν ἀνάδοχό του. Ὁ ἀγαθὸς ποιμένας, μπορεῖ τότε νὰ βρεῖ ἀφορμὴ νὰ ἐξηγήσει: στοὺς γονεῖς τὴ σημασία τῆς τελετῆς τοῦ σαραντισμοῦ καὶ νὰ τοὺς θυμίσει: «αὐτὸ τὸ Φ ῶ ς ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ παιδί» τους.

Ὁ ἱερέας, ὑποδεχόμενος τὸ μικρὸ αὐτὸ παιδάκι: στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, δέχεται τὸν ἴδιο τὸν Κύριο στὴν ἀγκαλιά του (πρὸβλ. Ματθαίου 19' 5) καὶ ἀνάλογος θὰ εἶναι ὁ σεβασμός, ἡ προσοχὴ καὶ ἡ προσευχὴ του γιὰ τὸν νέον αὐτόν «κατηχούμενο» τῆς Ἐκκλησίας. Εὐλογημένες στιγμές, κατὰ τίς ὁποῖες ὁ ποιμένας εἰσάγει τὸ νέο βλαστὸ ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐπανεισάγει: ὅλη τὴν οἰκογένεια μέσα στὴν Ἐκκλησία, ἀπὸ τὴν Ὅποία θὰ ἀντλήσουν

Όλοι δύναμη και ζωή για να πορευθούν στους δύσκολους καιρούς μας, σκαπανείς αυτοί της καινής κτίσεως.

ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Σὰ ρόδα ἀνοίγουν τὰ νέα μάτια σὴν καινούργια ζωή.
Ἐκθαμβὰ χαμογελοῦν στὸ φῶς, στὶς φωνές,
στὶς ἀπροσδιόριστες ρίγες ποὺ ἀδλακώνουν τὴ μέρα,
στὶς χειρονομίες.

Μπλέκονται τὰ μικρὰ σώματα στῶν μεγάλων τὰ πόδια
σὰ στοὺς κορμούς μαγεμένου δάσους.

Ἀκόμα δὲν ἔχει φύγει ἡ γύρη ἀπ' τὰ μάτια τους,
ἀκόμα γυρίζει τὸ χελιδόνι γύρω τους
νὰ χτίσει στὰ χεῖλη τους τὴ μικρὴ φωλιά του.
Ὅλα πλέουν ἀκόμα στ' ὄνειρο καὶ στὴ θολή μουσική.
Οἱ μεταξωτὲς μεμβράνες μόλις τώρα σκιστήκαν
καὶ αὐτὰ δὲν ξέρουν ποῖό δρόμο ν' ἀκολουθήσουν.

Στέκουν ἐκεῖ, ἀσάλευτα, ὅλα ἓνα χαμόγελο ἀγγελικό,
ποὺ προφταίνει ἀκόμα ἢ Ἀπεραντοσύνη,
μὲ τὰ θλέφαρα τῶν μικρῶν παιδιῶν,
μὲ τὴν τρυφερὴ ὑπαρξή τους,
στὴν πόρτα τοῦ κόσμου μας ν' ἀποθέτει.

*Ὀλγας Βότση, Ἡ ἄ λ λ η γ ν ὄ σ η

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥΜ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 22)

Ὀλίγοι εἰς τὸ πλῆθος τοῦ Μπραΐμη, παρηγοριόμαστε μ' ἓναν τρόπο, ὅτι ἡ τύχη μᾶς ἔχει τοὺς Ἑλληνας πάντοτε ὀλίγους. Ἀρχὴ καὶ τέλος, παλαιόθεν καὶ ὡς τώρα, ὅλα τὰ θεριά πολέμου νὰ μᾶς φᾶνε καὶ δὲν μποροῦνε. Τρῶνε ἀπὸ μᾶς καὶ μέγε: καὶ μαγιά. Καὶ οἱ ὀλίγοι ἀποφασίζουν νὰ πεθάνουν. Καὶ ὅταν κάνουν αὐτὴν τὴν ἀπόφαση, λίγες φορὲς χάνουν καὶ πολλὲς κερδαίνουν».

«19 Οὐκ ἔστιν ἴσως τῇ συντριβῇ σου, ἐφλέγμαναν ἢ πληγῇ σου· πάντες οἱ ἀκούοντες τὴν ἀγγελίαν σου κροτήσουσι: χεῖρας ἐπὶ σέ· διότι ἐπὶ τίνα οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διαπαντός;».

Ἄσχι, τὸ κακὸ ποὺ σέ θρῆκε, δὲν ἔχει διέξοδο. Δὲν ὑπάρχουν γιὰ σένα τρόποι νὰ σωθεῖς. Τὸ τραῦμα σου εἶναι ἀνίατο, ἢ πληγῇ σου θανάσιμη. Ἀλλὰ ἡ φυσικὴ συμπάθεια (βλ. τὸ σχόλιο στὸ στίχ. 7) ἔχει τώρα λόγον νὰ μὴν ἐκδηλωθεῖ. Ὅσοι σέ θεωροῦν —εἴτε σὰν αὐτόπτες εἴτε μαθαίνοντας τὴν εἴδηση— θὰ χειροκροτήσουν. Ἄσχι, ὅπως συνηθίζουν σὲ κάποιες χῶρες γύρω ἀπὸ τὸν πεθαμένο, δείχνοντας ἔτσι πένθος καὶ σπαραγμὸ. Θὰ χειροκροτήσουν ἀπὸ χαρὰ (πρὸβλ. Σαφον. 6' 15, Ἡσ. γε' 12, Ψαλμ. μστ' 2).

Κανενὸς ἡ καρδιὰ δὲν νύτταται: σὴν τωρινὴ σου θεά. Καὶ πῶς νὰ γινόνταν ἀλλιῶς; Ποιὸν ἄφησες ἄθικτο, ὅταν εἶχες δύναμη; Ὅλοι οἱ λαοὶ δοκίμασαν τὰ νύχια σου. Ὅλοι σοῦ ἔχουν ἄχτι ἀκόρεστο. Ἐπόμενον λοιπὸν εἶναι: νὰ πανηγυρίζουν γιὰ τὸ τέλος σου.

Δίκιο καὶ σωστὸ ἦταν ποὺ «αἱ ἑορταὶ σου ἐστράφησαν εἰς πένθος, ἢ τιμὴ σου εἰς ἐξουδένωσιν. Κατὰ τὴν δόξαν σου ἐπλήθύνθη ἡ ἀτιμία σου» (Α' Μακκ. α' 39, 40).

Ἐπλεες σὲ πελάγη ἀνέμελης εὐφροσύνης καὶ τώρα, ὅπως σοῦ ἔπρεπε, τυλίχθηκες τὸ πένθος. Πολλοὶ σὲ υπελόγιζαν καὶ σὲ αἰνοῦσαν. Τώρα, στὴ θέση τοῦ ἀλλοτινοῦ σου μεγαλείου, δὲν βλέπουν παρὰ ἐρείπια. Τὸ πᾶν ποὺ ἦσαν στὰ μάτια τους, τὸ ἀντικατέστησε τὸ τίποτε. Ἡ ἀτίμησή σου ὑπῆρξε ἀνάλογη μὲ τὴ δόξα ποὺ εἶχες.

Ἔτσι κατανατᾶ ὅποιος ἐναντιώνεται: στὶς αἰώνιες νῆθι- κές ἀξίες καὶ δὲν ἀναγῆφει. Τὸ διδάσκει, πλάι στὴ Βίβλο, ἐπίσης ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ Τραγωδία. Προβάλλον- τας πρόσωπα ποὺ υπέπεσαν στὴν «ὑβρίν», δηλαδὴ στὴν ὑψωση τοῦ ἐγὼ τους ἐνώπιον τῶν θείων νόμων καὶ γι' αὐτὸ ταπεινώθηκαν.

ΤΕΛΟΣ

ΘΕΟΜΠΑΙΧΤΕΣ ΤΟΥ ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ*

Τοῦ Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Γίνεται φανερό πὼς ἡ ἑταιρία θέλει ἐδῶ νὰ πῆ πὼς ὅποιος ἀκολουθῆ πιστὰ τὶς ἐντολὰς τοῦ Μπροῦκλιν εἶναι πρόβατο, εἰρηνικός, ἄνθρωπος τοῦ «Ἰεχωβά»: ὅποιος ὅμως τολμήσῃ νὰ θέσῃ σὲ λειτουργία τὴν προσωπική του σκέψι καὶ κρίσι καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκθέτῃ ἐλεύθερα τὶς πεποιθήσεις του, αὐτὸς εἶναι ἐρίφιο καὶ ἀρχίζει νὰ «κτυπᾷ τὰ πρόβατα», νὰ φέρῃ ἀναταραχὴ στὴ «στάλην»: αὐτὸς εἶναι ὄργανο τοῦ Διαβόλου!

Στὸ Σατανᾶ καὶ «σὲ μερικοὺς ἄλλους», συνέχισε ὁ ὁμιλητής, δὲν ἀρέσει αὐτὸ τὸ «ἔργον» καὶ γι' αὐτὸ «θέλει νὰ καταστρέψῃ τὴν πνευματικὴ εὐημερία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ διασπάσῃ τὴν ἐνότητα ποῦ ἔχουμε». Ἀλήθεια ποιοὶ εἶναι οἱ «μερικοὶ ἄλλοι», ποῦ γίνονται τόσο ἐπικίνδυνοι; Εἶναι ἀσφαλῶς ἀνώτατα στελέχη τῆς ὁργανώσεως ποῦ κάνουν νερά καὶ χαρακτηρίζουν τὴν «πνευματικὴ εὐημερία» τῶν χιλιαστῶν ναρκωτικὸ καὶ τὴν «ἐνότητα» σκλαβιά, γιὰ τὴν ὁποία πρέπει κανεὶς νὰ ντρέπεται καὶ ὄχι νὰ καυχᾶται. Ἄν δὲν ἐπρόκειτο γιὰ «τρίξιμο» στὰ ἀνώτατα κλιμάκια τῆς ὁργανώσεως, ἡ «Σκοπιὰ» θὰ τὸ ἄφηνε ἀσφαλῶς ἀπαρτῆρητο καὶ δὲν θὰ προβληματίζε τοὺς ὁπαδοὺς.

Ἡ κατάληξι τοῦ ὁμιλητοῦ βεβαιώνει αὐτὸ τὸ γεγονός: «Γι' αὐτὸ, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί... τώρα δὲν εἶναι καιρὸς νὰ ἔχουμε προβλήματα μεταξύ μας... τώρα εἶναι καιρὸς νὰ κηρύξουμε, εἶπε ὑπενθυμίζοντας σὲ μᾶς τὴν προσφιλεῖ μέθοδο τῆς συνεχοῦς ἀπασχολήσεως. «Ναί, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, καὶ μεῖς χαίρομαστε διότι ὅταν ἡ ὁργάνωσι τοῦ Ἰεχωβά μᾶς λέγει νὰ κάνουμε κάτι, ἐμεῖς ὑποτασσόμαστε· ναί, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, ἡ ὑποταγὴ στὸν Θεό, ἡ ὑποταγὴ στὸν Χριστὸ καὶ ἡ ὑποταγὴ στὴν ὁργάνωσί του (sic) θὰ μᾶς φέρεῖ μεγάλες εὐλογίες...».

Ἦστερ' ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦσε πραγματικὴ εἰρωνία καὶ πρόκλησι ὁ τίτλος τῆς λεγομένης «δημόσιας ὁμιλίας» ποῦ προσκλήθησαν νὰ παρακολουθήσουν οἱ Ἀθηναῖοι μετ' ἐπισκεπῆς ποῦ εἶχαν τυπωθῆ στὸ Μπροῦκλιν: «Ποιοὶ εἶναι ἐνωμένοι σ' αὐτὸν τὸν σπαρασσόμενο ἀπὸ διαμάχες κόσμον;».

Θαυμάσαμε τὴν ἀφέλεια τοῦ ὁμιλητοῦ ἢ μᾶλλον τὸ θράσος τῆς ἑταιρίας ποῦ ὑποτίμησε σὲ τέτοιο βαθμὸ τὴν νοημοσύνη ὄχι μόνον τῶν θυμάτων της, στὰ ὁποῖα βέβαια ἔπαυσε νὰ λειτουργῆ ἡ προσωπικὴ σκέψι καὶ κρίσι, ἀλλὰ καὶ τῶν μερικῶν ἐπισκεπτῶν, ποῦ ἀπὸ περιέργεια ἀνταποκρίθησαν στὸ «κάλεσμα» τῆς ἑταιρίας.

Ὁ ὁμιλητής ὑπογράμμισε τὸ «ὄραμα τῆς ἐνωμένης ἀνθρωπίνης οἰκογενείας», πρόσθεσε πὼς ὅλοι

ἀπέτυχαν στὴν προσπάθεια πραγματοποιήσεώς του, οἱ πολιτικοί, οἱ θρησκείες, οἱ ἐπιστήμονες... καὶ τὸ πέτυχε ἡ ὁργάνωσι «Σκοπιὰ»: «ἤδη ὑπάρχει παγκόσμια ἕνας ἀληθινὰ ἐνωμένος λαός... αὐτὸ κατορθώθηκε γιὰτὶ ὑπάρχει ἤδη ἀνώτερη παγκόσμια κυβέρνησι, ποῦ ἔχει τὴν ὑποταγὴ τῶν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων σὲ ὅλα τὰ ἔθνη».

Πολὺ ἀπλᾶ: ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶναι τοῦ Διαβόλου: ἐμεῖς ἐνώσαμε τὴν ἀνθρωπότητα σὲ ἕνα λαό· καὶ τὸ «ζενίθ» τοῦ θράσους: «ἂν ὁ κόσμος ζοῦσε σύμφωνα μετὰ τὰ δόγματα τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, αὐτὸ θὰ ἔφερε τὸ τέλος στὴν ἀναρχία καὶ στὸ μῖσος καὶ θὰ βασιλεύε ἡ ἀγάπη...»!!

Τί ἄλλο θὰ μπορούσε νὰ πῆ ἕνα ἄλλο ὁποιοδήποτε ὀλοκληρωτικὸ καθεστὼς;

— Ἄν ἔλθετε ὅλοι σας καὶ ἀναγνωρίσετε τὴ θεϊκὴ μου ἐξουσία, τὴν ἐξουσία «γιὰ ζωὴ καὶ γιὰ θάνατον», μᾶς λείει ἐδῶ ἡ ἑταιρία, ἂν ὅλος ὁ κόσμος τὸ κάνει αὐτὸ, τότε θὰ τελειώσῃ ἡ ἀναρχία καὶ τὸ μῖσος καὶ θὰ βασιλεύσῃ ἡ ἀγάπη!

Τὸ «μυστικὸ» τῆς λύσεως ὄλων τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπότητος βρίσκεται σ' αὐτὲς τὶς φράσεις: ἂν ὅλοι δεχθοῦν πὼς ἡ ἑταιρία εἶναι «ὁ μόνος ἀγωγὸς τοῦ Θεοῦ», «ὁ ὄρατὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Κυρίου πάνω στὴ γῆ» (δὲς παραπομπὲς στὰ βιβλία μας «Ἡ Σκοπιὰ: Ζωηρότερο φῶς...» καὶ «Οἱ χιλιαστὲς μᾶς γράφουν...») καὶ ὑποταχθοῦν σ' αὐτὴ μετ' ἐπιθυμίας ὅτι «ἀνταρσία ἐναντίον της εἶναι ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ Θεοῦ», τότε αὐτόματα θὰ εἶναι «ἐντελῶς ἐνωμένοι ἔχοντας τὴν ἴδια γνώμη», ὅπως χαρακτηρηστικά ἀνέφερε ὁ τίτλος εἰδικῆς ὁμιλίας στὴ Ριζόπολι.

Ὅλα αὐτὰ ἐπισημαίνουν δύο βασικοὺς στόχους τοῦ χιλιαστικοῦ συνεδρίου: νὰ «διαβολοποιηθῆ» κάθε ἀντίλογος μέσα στὴν ὁργάνωσι, ὥστε νὰ ἀπομονωθοῦν οἱ ἀντιφρονούντες καὶ νὰ ἀποφευχθῆ ἡ συνέχισι τῆς ἐπικίνδυνης διαβρώσεως, καὶ νὰ τρομοκρατηθοῦν οἱ ὁπαδοί, ὥστε ὅτιδήποτε καὶ ἂν συμβῆ νὰ συνεχίσουν νὰ παραμένουν πιστοὶ ἐκτελεστὲς τῶν παραγγελμάτων τῆς ὁργανώσεως.

Ἄλλὰ καὶ τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα δὲν εἶναι οἱ «τελικὸι στόχοι» τῆς ἑταιρείας· ὁ «κύριος στόχος» εἶναι τὸ λεγόμενο «ἔργον», ἡ διάθεσι τῶν προϊόντων τῆς ἑταιρίας στὴν καταναλωτικὴ ἀγορά.

«Συνεχίστε νὰ κηρύττετε τὴ βασιλείαν», ἦταν ὁ τίτλος τῆς ἄλλης ὁμιλίας, στὴν ὁποία ἡ διάδοσι τῶν προϊόντων τῆς «Σκοπιᾶς» παρομοιάσθη μετὰ τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων καὶ ὑπογραμμίσθη πὼς αὐτὴ ἡ σημερινὴ δραστηριότητα τῶν χιλιαστῶν «εἶναι ἀπα-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 15 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους

ραϊτήτη για να κερδίσουν την επιδοικμασία της ζωής. Και για να ξεχάσουν οι δύστυχοι τις έσωτερικές διαμάχες της εταιρίας, εκλήθησαν σε πλήρη άπασχόλησι με τη φράσι: «ή καλύτερη άμυνα είναι ή επίθεσι»!

Προκειμένου όμως ή εταιρία να επιτύχη στο σημείο αυτό τὰ καλύτερα δυνατά αποτελέσματα δέν διστάζει να όδηγήσει σε πλήρη άπόγνωση γονείς και νέους, ιδιαίτερα εκείνους που επιθυμούν να σταδιοδρομήσουν στην κοινωνία ακολουθώντας χρήσιμα επαγγέλματα. Με άφάνταστη ψυχολογική βία οι γονεΐς εκλήθησαν στη Ριζούπολι ανά ένσταλλάξουν στα παιδιά τους από πολύ νωρίς) τους όνομαζόμενους «θεοκρατικούς στόχους», ώστε να σταδιοδρομήσουν μέσα στην εταιρία σαν «σκαπανεΐς, μπεθελίτες, Ιεραπόστολοι», δηλαδή σαν άπλήρωτοι σιλάβοι του Μπροϋκλιν.

«Άγαπητοί γονεΐς», κατέληξε, ό όμιλητής, «είναι άμεση ανάγκη σήμερα, αύριο δέν ξέρετε αν ύπάρχει ευκαιρία. Μπορείτε να έχετε διαβεβαίωση ότι αυτά, σαν καρπός της κοιλάς σας, θα μπορέσουν να γίνουν για σας μισθός, περνώντας στο νέο σύστημα του Ίεχωββά.»

Η ίδια πείσι άσκήθηκε και στους νεαρούς μαθητές και παρουσιάστηκε μάλιστα σαν ζήτημα «επιβιώσεως στον Άρμαγεδών»· πρέπει να δηλώνουν στους φίλους τους, στις φίλες τους και στους καθηγητές τους πως ό σκοπός της ζωής τους δέν είναι να γίνουν γιατροί ή δικηγόροι, αλλά να σταδιοδρομήσουν ως «σκαπανεΐς, μπεθελίτες, Ιεραπόστολοι». Προσπάθεια δηλαδή πλήρους άποπροσανατολισμού της νεολαίας για την έξυπνότητα των συμφερόντων της πολυεθνικής του Μπροϋκλιν.

Στην προσπάθεια να πείσει τους όπαδούς να συνεχίσουν το «έργο» ή εταιρία δέν έδίστασε να νοθεύη ακόμη και την ίδια της την ιστορία. Συνέκρινε το σημερινό «κήρυγμα της βασιλείας» με τη «βασιλεία» που «διαφήμιζαν» οι χιλιαστές το έτος 1922, γι' αυτό και έχρησιμοποίησε μια φράσι από το τότε χιλιαστικό συνέδριο: «Διαφημίσατε, διαφημίσατε, διαφημίσατε τον βασιλέα και την βασιλείαν»! Οι δύστυχοι χιλιαστές, ιδιαίτερα οι νεώτεροι, δέν μπορούσαν να γνωρίσουν πως το 1922 οι τότε «Σπουδαστές των Γραφών» δέν «διαφήμιζαν» το «βασιλέα», που «πραγματοποίησε τη δευτέρα Του παρουσία το 1914», όπως κηρύττουν σήμερα, αλλά τον «βασιλέα» που, όπως έλεγαν τότε, πραγματοποίησε τη «δευτέρα παρουσία» το 1874 και ίδρυσε τη «βασιλεία» στους ούρανοϋς το 1878.

Οι χιλιαστές του 1922 δέν μπορούσαν να διαφημίζουν την ίδια βασιλεία με τους σημερινούς, δηλαδή τη δῆθεν εγκαθιδρυμένη βασιλεία του 1914, αφού ή εταιρία από την ίδρυσί της και μέχρι το έτος 1925 διακήρυττε πως ή «βασιλεία» ιδρύθηκε το 1878 στους ούρανοϋς και πως το 1914 θα ιδρυθῆ στη γῆ, καταστρέφοντας όλες τις πολιτικές κυβερνήσεις («τέλος των καιρών των εθνών»). Μάλιστα οι χιλιαστές του 1922 περίμεναν για το 1925 την άνάστασι του Άβραάμ, του Ίσαάκ και του Ίακώβ, οι όποιοι επρόκειτο να ιδρύσουν την έβραϊκή κυριαρχία με πρωτεύουσα την Ίερουσαλήμ.

Άργότερα, για «μαρτυρία» αυτής της προσμονής, αγοράσαν στο Σάν Ντιέγκο της Καλλιφόρνας και ένα σπίτι, το Μπαϊθ Σαριμ (=Οίκος των άρχόντων), για να περνήθ τις διακοπές του ό Άβραάμ... Το χιλιαστικό βιβλίο της εποχής εκείνης με τίτλο «Σωτηρία» αναφέρει το γεγονός και δημοσιεύει φωτογραφία του σπιτιού, την όποϊαν αναδημοσιεύουμε στο βιβλίο μας «Οι χιλιαστές μάς γράφουν...», (σελ. 195).

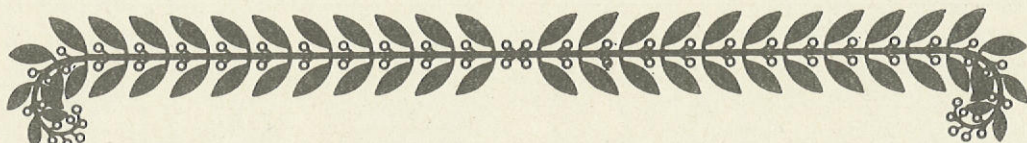
Άλλά που να το γνωρίζουν αυτό οι σημερινοί χιλιαστές; Ξέρουν μόνο αυτά που γράφει για το «Μπαϊθ Σαριμ» το Βιβλίο του ΊΕτους των μαρτύρων του Ίεχωβά, έκδ. 1983), σελ. 204: ότι τάχα το σπίτι εκείνο κτίστηκε «για να το χρησιμοποιήση ό άδελφός Ρόδερφορντ»!

Το «Βιβλίο του ΊΕτους» της εταιρίας «Σκοπία», έκδ. 1983, που περιέχει τη σύγχρονη ιστορία της όργανώσεως, είναι γεμάτο ιστορικές άπάτες, παραποιήσεις της ίδιας της ιστορίας της χιλιαστικής Όργανώσεως όπως και όλες οι «σύγχρονες ιστορίες», έκδόσεις της χιλιαστικής εταιρίας. Καλούμε τους εκπροσώπους αυτής της εταιρίας στην Έλλάδα σε δημόσιο διάλογο για να άποδείξουμε πως το «Βιβλίο του ΊΕτους» είναι σκέτη ιστορική άπάτη· έχουμε όλα τα άποδεικτικά «ντοκουμέντα».

Τι την ήθελε λοιπόν ή εταιρία αυτή την αναφορά στο 1922; για να προσθέση στις άλλες άπάτες ακόμη μία; Τι σχέσι μπορεί να έχουν εκείνα που κήρυτταν τότε για τη «βασιλεία» με αυτά που διδάσκουν σήμερα; Μήπως κήρυτταν τότε τη «βασιλεία του 1914»; Μήπως την «παρουσία του 1914»; ή μήπως ότι ή «εταιρία Σκοπία» είναι ό «όρατός εκπρόσωπος του Θεού επί της γῆς»; Την εποχή εκείνη παραδέχονταν πως ή εταιρία είναι «έμπορική επιχείρησι» κι ό καθένας μπορούσε να δώσει δέκα δολάρια και να αγοράση μια μετοχή. Έτσι μπορούσε να συμμετάσχη στις εκλογές για την άνάδειξι του «Συμβουλίου των Διευθυντών» της εταιρίας· κανένας δέν διανοήθηκε τότε να πῆ πως το εκλεγμένο από τους μετόχους «Συμβούλιο των Διευθυντών» είναι «ό άγωγός του Ίεχωβά» και εκπροσωπεί τη «βασιλεία» πάνω στη γῆ! Ποιά σχέσι μπορεί να έχη το χιλιαστικό «ευαγγέλιο» της τότε εποχής με το σημερινό «κήρυγμα» της εταιρίας «Σκοπία»;

Τελειώνοντας τα «έργα και τις ημέρες» της εταιρίας στη Ριζούπολι δέν μπορούμε να παραλείψουμε το πιο τερατώδες και βλάσφημο παιχνίδι της πολυεθνικής του Μπροϋκλιν· την όμιλία για τὰ δύο ποίμνια». Οι «όχλοι» των χιλιαστών, τόνισε σ' αυτή την όμιλία ή εταιρία, δέν σώζονται με το αίμα του Χριστού, γι' αυτό και ή τέλεσι της «ανάμνησεως» θα τελειώση όταν οι «άγιοι του Μπροϋκλιν» θα «άρπαγούν» για να «βασιλεύσουν» στον ούρανό. Οι «όχλοι» θα μείνουν στη γῆ, χωρίς πλέον να τελούν την «ανάμνησι». Πρέπει «ν' άκούνη τη φωνή του ποιμένα βασιλέα», που είναι κι αυτός ένας από τους πολλούς (144.001!), δηλαδή της όργανώσεως, που τους επιβάλλει να συνεχίσουν το «έργο». Αυτό είναι εκείνο που τελικά θα τους σώση, τὰ έργα, όχι ό Χριστός!

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

N. B. Καμβύσης
 «ΟΙ ΑΛΛΕΣ ΛΕΞΕΙΣ»
 (Ποιήματα)

Ο Νίκος Καμβύσης είναι ένας γνήσιος ποιητής «... στην απόκρυμνη σκηνή του!» που μπορεί να μιλάει «Με βεβαιότητα... για το κελιάμα των πουλιών».

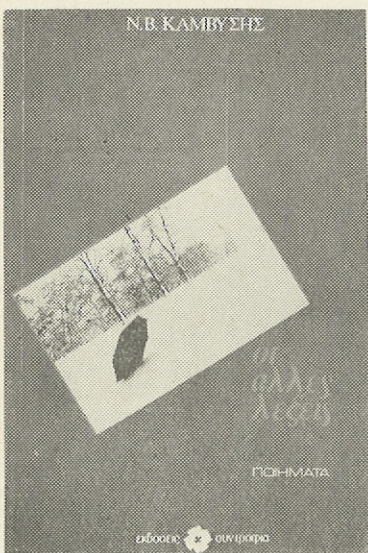
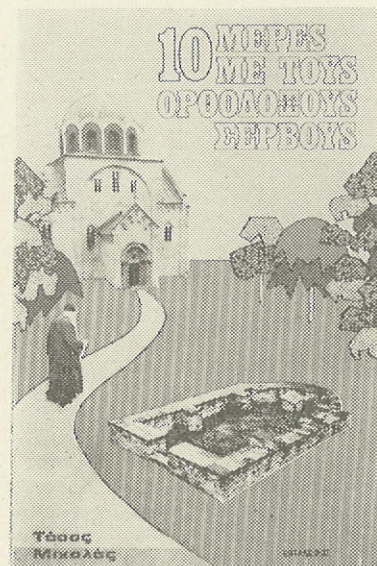
«Οι άλλες λέξεις» είναι δομικό ύμνο που συμπληρώνει τον πύργο της ελπίδας, που από χρόνια τώρα οικοδομεί δίχως «λάθος» στη ζωή και στα όνειρά μας. Γιατί ο Καμβύσης, εκτός των άλλων, είναι ένας ποιητής της ελπίδας. Είναι μια φωνή του «αφλεγόμενου ελαιώνα», της επιστροφής και του αύριο, που χαρίζουν στο σημερινό άνθρωπο τη δύναμη να επιμένει στητός στο χρόνο που «γυρίζει ακόμα μια σελίδα του».

δα, ελπίδα, ειρήνη του Θεού», είναι ένας προφήτης. Ένας έραστής της ζωής, που όσο μίσηρη κι αν την καταντούν οι επαγγελματίες δολοφόνοι, είναι μέγιστο δώρο του Θεού. Είναι ένα τραγούδι, που ο προφήτης με τις ευαισθησίες και τις όρασεις του, γνωρίζει να τραγουδάει μέσα στις ψυχές των ανθρώπων.

Ο Καμβύσης διαθέτει μια σπάνια ευαισθησία ποιητικής διεύθυνσης και δραματισμού. Η σκέψη του, τα θέματά του, οι λέξεις του απηχούν ένα μόνιμο δίωμα προσήλωσης σε προαιώνιες, αλλά πάντα επίκαιρες αξίες. Κι ενώ τα εκφράζει με τον ίδιο πάντα τρόπο μορφικά και ζωγραφικά, (αυτή είναι η επίμονη όμορφιά του), ωστόσο, σου ανοίγει νέους δρόμους πνευματικής προσέγγισης της ελπίδας, της υπόσχεσης και της «αυλακαιρινής ημέρας».

Φς

στα υπόλοιπα μέρη του κόσμου όπου κυβερνούν οι έρυθροί, ή διαφορετικά αυτή δεν έχει άκριβες αντιφύγισμα της θεωρίας στην πράξη. Οι σχέσεις Πολιτείας και Έκκλησίας, στη γη του Τίτο, παρουσιάζει ηπιότερη εικόνα. Ο σ. δεν αφήνει να

Τάσου Μιχαλά

10 ΜΕΡΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ
 ΟΡΘΟΔΟΞΟΥΣ ΣΕΡΒΟΥΣ

Αθήνα 1983

Ποιά είναι το αληθινό πρόσωπο της Όρθοδοξίας στη σημερινή Γιουγκοσλαβία; Σ' αυτό το ερώτημα αποκρίνεται το βιβλίο του δημοσιογράφου Τάσου Μιχαλά. Προϊόν μιας δεκαήμερης επίσκεψης που έγινε το Πάσχα του 1983 στη γειτονική μας αυτή χώρα, δίνει με ζωντανό τρόπο και άσπαιρουσα γλώσσα τα χαρακτηριστικά που έχει ομόδοξο χριστιανισμού. Είναι ένα ρεπορτάζ με καλοδιαλεγμένες φράσεις, κινώντας από σελίδα σε σελίδα ολοένα πιο δυνατά το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Οι πολιτικές συνθήκες ζωής, που περιβάλλουν το Χριστιανισμό στη Γιουγκοσλαβία, δεν είναι εύνοικες. Άβυσσος χωρίζει την κοσμοθεωρία το υκαθετώτος από την πίστη των όπαδών του Ίησού. Από τη μία, ο ύλισμός. Από την άλλη, η πνευματοκρατία. Προσωπικά, έχω την εντύπωση ότι, όπως συμβαίνει και

διαφανεί κάτι παρόμοιο. Όστόσο, δεν παύουν να είναι άθθεντικά τα στοιχεία που προσκομίζει. Τόν διακρίνει μια άναμφισβήτητη έντιμότητα προθέσεων και άποτύπωσης των γεγονότων.

Με πρώτο το γηραιό Προκαθήμενο των Σέρβων κ. Γερμανό, μās εμφανίζει διαζωγραφώντας τις, διάφορες μορφές, άνάμεσα στα στελέχη και τα μέλη της Σερβικής Έκκλησίας. Και που και πού, κάνει λόγο και για καταστάσεις, από τις όποιες, για μās τους Έλληνες, ιδιαίτερα χρήσιμα είναι τα περι της «Μακεδονικής Έκκλησίας».

Συνιστώ το διάβασμα αυτού του βιβλίου. Είναι μια μαρτυρία ικανή πολλά να μās διδάξει και να μās έμπνεύσει.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Κι άπ' αυτή την άποψη ή ποίηση του Καμβύσης έχει μέσα της στοιχεία προφητικά. Ο ποιητής που στις μέρες μας στέκεται όρθιος στα σταυροδρόμια της γής και μέσα στη σκόπιμη κινδυνολογία και έμπορευματοποιημένη άπελπισία, φωνάζει «ελπί-

Του κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΛΕΚΚΟΥ

ΟΙ ΠΡΟ-Υ.ΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΘΕΣΗ ΙΕΡΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΩΝ

Για την αντιμετώπιση της τάσεως ώρισμένων εφημερίων και διακόνων να μετατεθούν από επαρχιακές ένορίες προς τα μεγάλα αστικά κέντρα, γεγονός που δημιουργεί ώρισμένες φορές πλείστα όσα ποιμαντικά προβλήματα, η 'Ι. Σύνοδος έχει καθορίσει τρεις προϋποθέσεις, οι οποίες, αν δεν συντρέχουν, αποκλείουν την μετάθεση από Μητρόπολη σε Μητρόπολη. Οι προϋποθέσεις είναι:

1. Να υπάρχει εύλογη αίτια, που θα κριθεί από την 'Ι. Σύνοδο, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου και σύμφωνη γνώμη του οικείου Μητροπολίτου.
2. Να υπάρχει εξασφαλισμένη διαδοχή του μετατιθεμένου, καθώς και συγκατάθεση του Μητροπολίτου, για την Έπαρχία του οποίου επιδιώκεται η μετάθεση.
3. 'Ο αϊτών να έχει 20ετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στην Έπαρχία.

ΓΙΑ ΤΗ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΗ 'Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ

Έπειδή ένιοτε δημιουργούνται ζητήματα, όταν πρόκειται κάποιος λαϊκός να χειροτονηθεί σε άλλη 'Ι. Μητρόπολη και όχι σ' αυτήν της καταγωγής και διαμονής του, η 'Ιερά Σύνοδος άφου συζήτησε το θέμα στη συνεδρία της 9.12.83, εξέδωσε την υπ' άρ. 2375)28.12.83 εγκύκλιο με την οποία προτρέπονται οι Σεβ. Μητροπολίτες όπως επιδείξουν «επί του ανωτέρω θέματος πάσαν επιμέλειαν ίνα:

»Πρώτον, όσάκις πρόκειται να χειροτονήσουν λαϊκόν προερχόμενον εξ άλλης μητροπολιτικής έπαρχίας, ζητούν περι αυτού πληροφορίας παρά του οικείου αυτού 'Ιεράρχου», πράγμα τó όποιο και τους ίδιους και τόν χειροτονούμενο, αλλά και τó κανονικό κύρος της χειροτονίας διασφαλίζει.

«Δεύτερον, να παρέχουν ευχαρίστως τας ως άνω πληροφορίες προς τους ζητούντας τούτας αδελφούς 'Ιεράρχας, περι του ήθους, της πολιτείας και της καταλληλότητος του υποψηφίου προς χειροτονίαν, ίνα μη απομακρύνονται

ούτω της ιερωσύνης νέου, άξιοι όντες της ύψηλης ταύτης άποστολής».

ΕΠΑΝΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Άρχισε η επαναφορά κληρικών - εκπαιδευτικών που είχαν άπολυθεί από τις θέσεις τους σε έφαρμογή του Νόμου 1256)82. Άπό τα άρμόδια Π.Υ.Σ.Μ.Ε. θα τοποθετηθούν στα σχολεία που υπηρετούσαν πριν άπολυθούν, στην περίπτωση που οι θέσεις εξακολουθούν να είναι κενές. Διαφορετικά θα τοποθετηθούν σε άλλες θέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Νόμου 1400)83.

Για τους επανερχόμενους κληρικούς - εκπαιδευτικούς προβλέπεται περιορισμός ως προς τó ύψος των άποδοχών. Συγκεκριμένα «τό σύνολο των ακαθάριστων τακτικών άποδοχών τους και από τις δύο θέσεις θα περιορισθεί στα 3)5 των ακαθάριστων άποδοχών του Προέδρου του 'Αρείου Πάγου» (την 31.12.83 οι άποδοχές αυτές ήταν 134.380 δραχ.). Ειδικές εξαίρέσεις ως προς τó ύψος των άποδοχών προβλέπονται για τους πολυτέκνους ιερείς.

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Με την διάταξη του άρθρου 24 παρ. 3 του Νόμου 1400)83 ρυθμίζεται και τó θέμα των κληρικών - υπαλλήλων των γραφείων της 'Ι. Συνόδου και των 'Ι. Μητροπόλεων. Σ' αυτούς «επιτρέπεται να κατέχουν εφημεριακές ή διακονικές ή θέσεις ιεροκηρύκων και να προσφέρουν υπηρεσίες στα γραφεία της 'Ι. Συνόδου και των Μητροπόλεων. Σε όσους άπασχολούνται κατά τó προηγούμενο έδαφιο καταβάλλεται επίμισθιο μέχρι ποσοστό 30ο) των ακαθάριστων τακτικών άποδοχών της κύριας θέσης τους».

ΑΣΙΟΠΡΟΣΕΚΤΕΣ ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ

Παραθέτουμε χαρακτηριστικό άπόσπασμα από πρωτοχρονιάτικη εγκύκλιο του Σεβ. Μητροπολίτου Γυθείου και Οίτβλου κ. Σωτηρίου προς τους εφημεριούς της Έπαρχίας του:

«Διεπίστωσα, αγαπητοί μου πα-

τέρες, ότι την μεγαλύτεραν βαρύτητα του εφημεριακού έργου οι περισσότεροι την ρίπτουν εις την συντήρησιν, ανακαίνισιν και έξωραϊσμόν του ένοριακού Ναού και των παρεκκλησίων αυτού. Εύγενής και θεάρετος ή προσπάθεια αυτή και έπαινετός ό ζήλος. Ούδεις δύναται να τόν επικρίνη. 'Ως προϊστάμενος τόν έπαινώ καθ' ότι πρώτος έγώ άσχολούμαι επιμελώς με την αναστήλωσιν, ανακαίνισιν και έξωραϊσμόν των Μονών και των παρεκκλησίων της 'Ι. Μητροπόλεως.

Έάν θέλωμεν όμως να ιεραρχήσωμεν τά έργα και τά καθήκοντα του εφημερίου μέσα εις την ένορίαν του, πρέπει να συμφωνήσωμεν ότι δεν είναι τó πρώτιστον εξ αυτών ή ανακαίνισις των Ναών, πολλώ μάλλον όταν γίνεται εις βάρος του πνευματικού έργου του 'Ιερέως. 'Ιδιαίτερος εις τας ημέρας που διερχόμεθα, τó ενδιαφέρον μας πρέπει να στρέφεται εις τόν έμφυχον ναόν του Θεού που είναι ό βαπτισμένος Χριστιανός, κατά την σαφή διαπίστωσιν του Παύλου: «... ό γάρ ναός του Θεού άγιός έστιν, οτινές έστε ύμεις» (Α' Κορ. γ' 17). (...).

Διά τó νέον, λοιπόν, έτος ό προϋπολογισμός ενός έκάστου 'Ιερέως πρέπει να φέρη ως επικεφαλίδα: «και τούτο ποιήσαι κακείνο μη άφιέναι». Δηλαδή εργασία διά την συντήρησιν και εύπρέπειαν του χειροποιήτου Ναού, αλλά και επιμέλεια διά την πνευματικήν αναστήλωσιν, ανακαίνισιν και εύπρέπειαν των έμφυχόν ναών, που είναι οι Χριστιανοί».

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΙΕΡΕΩΝ

Για τους νέους, κατά την ηλικία, ιερείς της 'Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος οργανώθηκε σειρά από 13 μαθήματα με σκοπό την ενημέρωσή τους πάνω στον τρόπο δράσεως, συνεργασίας με τά ένοριακά στελέχη και οργανώσεως της ένορίας. Σε σχετική εγκύκλιό της, που απέψυθε ό Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χριστόδουλος προς τους κάτω των 50 ετών ιερείς μας, τονίζει: «Οι νέοι, κατά την ηλικία, ιερείς, σεις δηλ. που είσθε άποδέκτες αυτής της Έγκυκλίου μου, επομιξέσθε μεγαλύτερες εθύνες για τó ποιμαντικόν, έν γένει, έρ-

Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημερίους

γο σας, συγκριτικά με τους γέροντες αδελφούς σας. Εκείνοι, στα νιάτα τους, πρόσφεραν και μέχρι σήμερα προσφέρουν ό,τι και όσο μπορούν στον αγρό της Εκκλησίας. Τώρα όμως σεις είστε νέοι, σεις έχετε ζήλο και δυνάμεις, από σας περιμένω πολλά πράγματα για την πρόοδο της ένορίας».

Τα μαθήματα γίνονται κάθε δεύτερη Τρίτη απόγευμα και καλύπτουν την περίοδο Οκτωβρίου-Μαΐου, αναφέρονται δε σε θέματα οργανώσεως του ένοριακού έργου, προσφοράς του θείου κηρύγματος, οργανώσεως των Κύκλων, της Χριστιανικής Νεολαίας, των λατρευτικών ευκαιριών στην ένορία, στη θεία Λατρεία, στην κοινωνική δραστηριότητα, στις δημόσιες σχέσεις κ.λπ.

ΙΕΡΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ

Με άφορμή την οργανωμένη και άσυστολη δραστηριότητα των χιλιαστών στην περιοχή της, ή 'Ι. Μητρόπολη Χαλκίδας οργάνωσε το 18ο διήμερο 'Ιερατικό της συνέδριο, με κύριο θέμα την αντιμετώπιση της καταστάσεως που δημιουργείται από την προσηλυτιστική έξαρση των χιλιαστών.

Μετά την έμπεριστατωμένη εισήγηση του άρχιμ. κ. Ειρ. Γεωργιάδη, ιεροκήρυκα της 'Ι. Μητροπόλεως, ακολούθησε διάλογος και συζήτηση στην οποία έλαβε μέρος και ο αιδεσιμολ. κ. 'Αντ. 'Αλεβιζόπουλος, ειδικά προσκεκλημένος από τον Σεβ. Μητροπολίτη κ. Χρυσόστομο.

Τη δεύτερη μέρα, μετά τη θ. Λειτουργία στην οποία μετείχαν και οι συνεργάτες στα έργα αγάπης της 'Ι. Μητροπόλεως και με άφορμή την διοργάνωση του εράνου της αγάπης, αναπτύχθηκε ή εισήγηση «φιλανθρωπία και σύγχρονος κόσμος» από τον αιδεσιμολ. έφημερίο Λίμνης π. Κων. Λιάσκο.

Την έναρξη του Συνεδρίου τίμησαν με την παρουσία τους ο 'Αντιδήμαρχος, ο Διοικητής της Σχολής Πεζικού, ο Διοικητής Διοικήσεως Χωροφυλακής Εύβοίας και ο Εισαγγελεύς, οι οποίοι και απηύθυναν θερμό χαιρετισμό.

ΚΑΤΑΡΤΗΘΗΚΕ ΤΟ ΚΩΔΥΜΑ ΤΟΥ ΠΕΝΘΙΜΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

Με τη διάταξη του άρθρου 13 του Νόμου 1329)83 «περι άναμορ-

φώσεως του οικογενειακού δικαίου», καταργήθηκε το άρθρο 1365 του 'Αστικού Κώδικα «περι άναβλητικού κωλύματος του γάμου» (πένθιμος ένιαυτός), σύμφωνα με το οποίο δεν επιτρεπόταν στη γυναίκα να συνάψει γάμο πριν περάσουν δέκα μήνες από την άμετάκλητη λύση ή άκύρωση του προηγούμενου γάμου της.

Στο έξής, βάσει του νέου νόμου, οι γυναίκες μετά την λύση ή άκύρωση του γάμου τους, μπορούν να συνάψουν νέο τοιοῦτο, χωρίς να απαιτείται έκδοση άδειας «κατ' οίκονομίαν». Τα παραπάνω ισχύουν και στις περιπτώσεις λύσεως του γάμου αίτια θανάτου.

ΤΟ ΕΠΩΝΥΜΟ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ

Έπειτα από την έκδοση του Νόμου 1329)83 για την εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της ισότητας άνδρών και γυναικών, κατά τη διάταξη του άρθρου 1505 του 'Αστικού Κώδικα, προκειμένου να τελεσθεί γάμος πρέπει να εφαρμόζονται τα έξής:

Ο ιερέυς οφείλει να ζητήσει από τους μελλονόμενους κοινή δήλωση για το επώνυμο που θα έχουν από κοινού τα τέκνα τα όποια θα προέλθουν από το γάμο τους' αν δηλαδή θα έχουν το επώνυμο του πατρός ή της μητρός ή συνδυασμό των δύο επωνύμων (δεν επιτρέπεται όμως να έχουν περισσότερα επώνυμα).

Η δήλωση αυτή θα συντάσσεται σε 4 αντίγραφα, από τα όποια το ένα θα συνάπτεται στα δικαιολογητικά εκδόσεως της άδειας γάμου' το δεύτερο θα καταχωρίζεται σε ειδικό βιβλίο του ι. ναού, τα δε άλλα δύο θα παραλαμβάνουν οι μελλονόμενοι και θα τα προσκομίζουν άργότερα στο μαιευτήριο όπου θα γεννηθεί κάθε τέκνο τους, για τα περιαιτέρω.

Σε περίπτωση που οι γονείς παραλείψουν να δηλώσουν επώνυμο τέκνων, θα ισχύει γι' αυτά το επώνυμο του πατέρα τους.

Τα άνωτέρω καθορίζονται με την υπ' άρ. 2374)28.12.83 Συνοδική εγκύκλιο.

Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΩΝ

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12 του Νόμου 1329)83 καταργήθηκαν τα άρθρα 1350-59 του 'Αστικού Κώδικα που αναφέρον-

ταν στους όρους συνάψεως του γάμου. Μεταξύ αυτών και το θέμα της ηλικίας των μελλονόμενων ρυθμίζεται στο έξής ως κάτωθι:

«Οι μελλονόμενοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατον όγδοον έτος της ηλικίας τους. Το δικαστήριο μπορεί, άφου άκούσει τους μελλονόμενους και τα πρόσωπα που άκούουν την επιμέλειαν του άνηλικου, να επιτρέψει το γάμο και πριν από τη συμπλήρωση αυτής της ηλικίας, αν ή τελεσή του επιβάλλεται από σπουδαίο λόγο».

Στις περιπτώσεις όμως που λόγοι σοβαροί επιβάλλουν τη σύναψη γάμου μεταξύ νεωτέρων των 18 ετών, χωρίς να υπάρχει άδεια του δικαστηρίου, ή κατ' οίκονομίαν άδεια του γάμου, έφ' όσον συγκαθίσθεται και οι γονείς των άνηλικών, χορηγείται από την 'Ιερά Σύνοδο. Τα άνωτέρω καθορίζονται με την υπ' άρ. 2355)83 εγκύκλιο της 'Ι. Συνόδου.

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΤΑΚΕ

—Σταθόπουλος 'Αριστομ., ιερέυς, Β)4, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 30.427, οίκ. επίδ. 1.816, επιστροφή ασφαλίστρων 40.834.

—Κατώγας 'Ιερόθ., ιερέυς, Β)4, έτη ύπηρεσίας 28, σύνταξη 18.865, εφάπαξ 417.220.

—Παπαϊωάννου Βασίλ., ιερέυς, Α)2, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 39.804, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 695.443.

—Μαραβέλια Δικαία, πρεσβυτέρα, Β)4, έτη ύπηρεσίας 33, σύνταξη 16.066, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 550.423.

—Παπαμιλιππου 'Αντ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 511.831.

—Παπαγεωργίου Βασ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οίκ. επίδομα 1.816, εφάπαξ 523.378.

—Βουκαντζής Βασ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, εφάπαξ 493.864.

—Καλόβας 'Ιωάν., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 523.378.

—Φουτσιτζόγλου Νικ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 31, σύνταξη 19.433, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 452.491.

Στις παραπάνω συντάξεις χορηγήθηκε αύξηση 150)ο από 1.1.1983 (ΥΑ Β2)60)988)83 ΦΕΚ 302 τ. Β).

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

«Ένα «Γκάλλοπ».

Η ΕΝΤΥΠΩΣΗ, στους πολλούς, είναι ότι οι νέοι σήμερα στην Ελλάδα αδιαφορούν ή και νιώθουν απέχθεια έναντι της θρησκείας. Γι' αυτό και γίνεται εύρυστα λόγος για το ότι, δήθεν, η Έκκλησία έχει χάσει τα τέκνα της που αφήκουν στην τρυφερή ηλικία.

Αυτή η ιδέα, ως επί το πολύ, είναι εσφαλμένη. Το γνωρίζουν, κατ' έξοχήν, οι ένοριακοί μας ποιμένες. Αυτοί διαπιστώνουν καθημερινά, ότι πολλοί νέοι, στα άστικά κέντρα και στην ύπαιθρο, εκκλησιάζονται και όχι λίγοι μετέχουν συνειδητά στα Μυστήρια, μεταξὺ τῶν ὁποίων και η' Ι. Έξομολόγηση. Δέν λείπουν ακόμη και όσοι συνεργάζονται με τὸν πνευματικό τους πατέρα στις ποιμαντικές του δραστηριότητες.

Ἄς μιλήσουμε πὺ συγκεκριμένα, με τὴ γλώσσα τῶν ἀριθμῶν. Ένα «Γκάλλοπ» (σφηνγομέτρηση τῆς κοινῆς γνώμης), πὺ έγινε κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1983 στή χώρα μας μεταξὺ παιδιῶν 15 - 24 ἐτῶν, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ 41ο ἀπ' αὐτὰ πιστεύουν στή μεγάλη ἀξία τῆς θρησκείας σάν ἐμπνεύστριας τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα, τὰ περισσότερα δέν τρέφουν ἀποσιροφή πρὸς αὐτήν. Καὶ λίγα διάκεινται ἀπέναντί της ἐχθρικά.

Τὰ πράγματα σημαίνουν, ὅτι ἡ μεγάλη μάζα ἐξακολοῦνθε νὰ συνδέεται με τὴν Έκκλησία, είτε φωτισμένα είτε σιχα. Τὸ φαινόμενο είναι εὐχάριστο. Καὶ ὑπαγορεύει τὴν καταβολὴ νέων προσπαθειῶν, πὺ συστηματικῶν, ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν τοῦ νοητοῦ Ἄμπελῶνα, γιὰ τὴ στερέωση τοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος τῆς νεολαίας μας και τὴν παρὰ πέρα διαπίτωση μ' αὐτὸ σὺς κόλπους της.

Οἱ κατακόμβες τῆς Μήλου.

ΜΕ τὴ συμβολὴ τῆς Πολιτείας και τῆς Έκκλησίας, ἐνεργεῖται αὐτὲ τις ἡμέρες (7, 8, 9 Φεβρουαρίου) ὁ ἐτήσιος πανελλήνιος ἔρανος γιὰ τις κατακόμβες τῆς Μήλου. Φέτιος, προσιοινίζεται μεγαλύτερη ἡ ἐπιτυχία του. Καὶ αὐτό, γιὰτι οἱ προϋποθέσεις είναι εὐνοϊκές. Συγκεκριμένα, γιὰτι ἡ διεξαγωγή του είναι πὺ συστηματικὴ και πὺ οργανωμένη ἀφ' ἑνός. Καὶ ἀφ' ἐτέρου ὁ λαός μας ἔχει περισσότερο ἐνημε-

ρωθεῖ ὡς πρὸς τὸ θέμα. Πράγματι τὰ ἔργα συντηρήσεως πὺ προγραμματισθηκῶν, είναι ἀπαραίτητα, ὥστε τὸ παλαιοχριστιανικὸ αὐτὸ Προσκύνημα ν' ἀξιοποιηθεῖ εὐρύτερα.

Μιὰ δίκαιη διάκριση.

ΠΡΟΣΦΑΤΑ, τὸ «Ίδρυμα Καίργκως και Γιώργη Δαιμοῦ», διὰ χειρὸς τοῦ Προέδρου του καθηγητοῦ και ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἰωάννη Καρμίρη, ἀπένειμε σὺ συνεργάτη μας κ. Δημήτρη Φερούση χρηματικό ἔπαθλο 200 χιλ. δραχμῶν γιὰ μιὰν ὠραία βιογραφία τῆς Ἁγίας Φιλοθέης. Τὸ λογοτεχνικό αὐτὸ ἔργο, γραμμένο με οἶστο και χάρη, ζωντανεύει μιὰν ὁσία μοσφή τῆς ἀθηναϊκῆς Τουρκοκρατίας, πὺ πολλὰ ἔχει νὰ διδάξει σὺς Ἕλληνες τοῦ καιροῦ μας. Ἡ Ὅσια Φιλοθέη ὑπῆρξε μιὰ ἐδγενικὴ και γενναία ψυχή, πὺ σὺ χρόνια τῆς ἐθνικῆς δουλείας σιάθηκε πρῶτοπο ἀφοσίωσης σὺ Χριστὸ και σὺν πατρίδα. Τέτοια διβλία, πὺ μᾶς φέρουν κοντὰ σὺ ἀνθρώπους τοῦ δοξασμένου ἐκκλησιαστικοῦ παρελθόντος, είναι πολύτιμη πνευματικὴ τροφή. Φωτίζουν, κατανύτουν, φρονηματίζουν τὸς σημερινοὺς χριστιανοὺς, ἀνοίγοντάς τους ὁρίζοντες και κεντρίζοντάς τους σὺ μιὰ ζωὴ πὺ σύμμοσφη πρὸς τὸ Ἐθαγγέλιο. Οἱ πιστοὶ λογοτέχνες μας καλοῦνται ν' ἀξιοποιήσουν τὸ πάλαντό τους και σ' αὐτὸν τὸν ἐποικοδομητικό τομέα. Γιατι ὁ λαός μας ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἐλκυστικά πρῶτοπα, ὅπως ἐκεῖνο πὺ ὁ κ. Φερούσης ὑψωσε σὺ πρῶτοπο τῆς ἁγίας κόρης τῶν Μπενιζέλων, τῆς «Ἀθηναίωςσας Κυράς», τῆς Ὁσίας Φιλοθέης.

Οἱ πρῶτοροι θάνατοι.

ΠΩΣ πρέπει κανεὶς νὰ βλέπει τὴ μεταφῶτευση μιᾶς ψυχῆς, πὺ ἔζησε ἐδῶ καίτω πὺν λίγο καιρό, σὺν ἄλλη ζωὴ; Ὁ χωρισμός είναι σπαρακτικό γιὰ τὸς γονεῖς. Ἀλλὰ ἡ σωστὴ χριστιανικὴ πίστη ἀπαλύνει αὐτὸ τὸ αἶσθημα. Καὶ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς ἀληθινῆς παρηγορητικῆς πίστεως, συγκεντρώνει και ἐκπέμπει ἑνα σύγγραμμα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, πὺν προσφέρει σὺ ἀναγνωστικό κοινὸ ἡ μετάφραση αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸν π. Παγκράτιο Πρῶτοσαλη. Πρόκειται γιὰ πρόσφατη ἔκδοση, πὺ τῆς εὐχόμαστε πλατεία κυκλοφορία, ὅπως τῆς ἀξίζει. Γιατι είναι διβλίον πὺν ψυχοφελές.